

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 8. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 krole, 3 mesece 2 krole. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. Namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnika se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Prodiranje Slovencev.

Za malo prezgodaj nprizorjeno predpušno burko bi človek smatral politično zborovanje v Gradcu, prirejeno pod gornjim naslovom, ako bi se istega ne udeležili uplivni nemški politiki, med hatere pa samo ob sebi umevno ne štejemo dr. Mravлага, dr. Jesenka, dr. Gürtler-ja in druge politične klovne, in moške vede in, ako bi ne bil namen zborovanja prozoren. To zborovanje, direktno ali indirektno od vlade naročeno, bi naj povzročilo, da vlada ne le nadaljuje svoje germanizatorično delovanje, ampak še hujše bije ravnopravnosti slovenskega naroda v obraz.

Slučaj, ki pa ni slučaj, da se je to zborovanje sklicalo neposredno po zaključku deželnega zbora, v katerem je vlada morala slišati ostro obsodbo njenega pristranskega delovanja pri volitvah in v šolskih zadevah, nadalje odločen odpor proti zapostavljanju slovenskega jezika v šoli in v uradih in proti nastavljanju uradnikov, kateri niso slovenskega jezika dovolj zmožni in, o katerih nepristranskem delovanju mora vsak človek dvomiti, ako pomisli, da so isti voditelji onega gibanja, ki hoče Slovence uničiti, zahteva, da obširnejše govorim o tem shodu.

Kar se tiče zgodovinskih podatkov, s katerimi so podpirali govorniki svoja izvajanja na tem shodu, moramo pomilovati vse one, kateri so taka gorostasna zavijanja zgodovinskih dogodkov verjeli; vsak izobražen človek se mora s studom obrniti od takih „politikov“, kateri smatrajo svoje poslušalce v glavnem mestu Gradcu za tako omejene, da si drznejo jih krmiti s takšnimi lažmi. Veliko nevednost je kazal dr. Mravlag glede razvoja ljudskega šolstva; v letu 1848. je poleg zahteve narodov po ustavi nastopila zahteva po ravnopravnosti vseh narodov v šoli, cerkvi in uradih. Vsa naslednja leta so posamezni narodi delovali v uresničenje teh ciljev in Slovenci na Spodnjem Štajerskem smo dosegli v skoraj vseh krajih, razven v Ptuj, Celju in Mariboru popolnoma slovenske ljudske šole in le v par krajih utrakvistične (v spodnjih razredih pouk na podlagi slovenskega učnega jezika, v višjih razredih na

podlagi nemškega učnega jezika). Še le v zadnjih dveh desetletjih so se s pomočjo nemškega „Schulverein-a“ v vseh trgih in krajih, kjer le biva peščica Nemcev, ustanovile nemške šole in naša seveda „nepripranstva“ vlada ni imela nič nujnejšega, kakor podpirati vsa prizadevanja Nemcev v ta namen, da občine, ne glede na protest soobčanov Slovencev, prevzamejo te šole v svojo oskrbo.

S tem činom in raznimi drugimi v eni zadnjih števil v članku „Naše ljudskošolske razmere“ omenjenimi se je pod „pokroviteljstvom“ vlade napravil najdrznejši atentat na slovensko šolstvo. Lansko leto je pisala „Pagespošta“, ko je omenjala položaj Nemcev na Hrvaškem, da se isti ne bodo dolgo časa več vzdžali, ker nimajo ljudskošolskega pouka v maternem jeziku, letos je ravno isti list v obširnem dopisu (od učitelja nemške šole v Ljutomeru omenjal težkoče pouka v nemških šolah in priznal, da je v „takozvanih“ nemških šolah na Spodnjem Štajerskem večina učencev nevedna nemškega jezika. Ako pa mi Slovenci iz ravno istih razlogov zahtevamo slovenske ljudske šole, ako bi Slovenci kot narod, ki biva na lastni slovenski zemlji že nad 1000 let, bijemo boj proti nemščevanju ljudskih šol na Spodnjem Štajerskem, katere niso ustanovljene iz potrebe ali iz pedagogičnih ozirov, ampak so le zavodi za ubijanje narodnega čuta in ponosa in za poneumnenje slovenskih otrok, potem se imenuje to naskok na „nemško“ šolstvo! Škandal za avstrijsko državo je, da slovenski narod, kateri je dal Avstriji v vseh vedah toliko nčenjakov, kakor malokateri drugi številnejši narod, nima nobene višje slovenske šole: meščanske, obrtne, trgovske, gimnazije, realke; sramota je za vlado in naše nasprotnike, da vsa naša prizadevanja za dosego višjih izobraževališč prezirajo, potem pa nas nazivajo kulturno manjvredni narod.

Da bodo prireditelji tega zborovanja in njega povzročitelji pred javnostjo razkrinkani, hočemo še osvetliti njih izvajanja glede volitev, denarnih zavodov in uradnikov.

Vsak prebivalec na Spodnjem Štajerskem ve in je prepričan, da so Slovenci pri obč. volitvah v Št. Ilju v Slov. goricah, v Oplotnici, v Teharjih in pri volitvi v okrajni zastop celjski s postavnimi sredstvi zmagali, ali vendar je vlada, o kateri se je na tem shodu govorilo, da zatira nemštvo, te volitve ne le enkrat, ampak večkrat ovrгла na željo naših nasprotnikov, povzročila prebivalstvu veliko nepotrebnih stroškov in potov in ustvarila neznosne razmere. Znano je, na kak način je ptujski okrajni zastop prišel v nemške roke in vlada ne stori nič, da bi ta nezakonito voljen okr. zastop razpustila in razpisala nove volitve.

Politični uradniki baje ovirajo nemške denarne zavode, da ne morejo za nemštvo nič storiti. Hočemo pa v protidokaz omeniti le izjavo takozvane nemške stranke v Ljutomeru, da nemška občinska hranilnica v po večini prebivalstva slovenskem trgu Ljutomeru daje na leto 7000, reci sedem tisoč kron za vzdrževanje lažnemštva v Ljutomeru. Opozorjamo nadalje na nemško okrajno hranilnico v Konjicah, katere ni privoščila, akoravno je skoraj ves denar od Slovencev, po ujamam hudo prizadetim gorskim občinam niti par borih kron podpore, katere pa akoravno je gmočni položaj okraja radi ponesrečene spekulacije z ozkotirno železnico skrajno neugoden, svoj čisti dobiček uporablja v nemške namene; med drugim veliko darila „slavnoznan“ od Mravlag-a okrajeni hranilnici v Št. Lenartu v Slov. goricah. Javna tajnost je razven tega, da mnogo nemških denarnih zavodov s svojim denarjem igra odločilno ulogo pri raznih volitvah! Nimamo dovolj besedij, da bi ožigosali naravnost nečuvna izvajanja glede slovenskega uradništva.

V nobeni avstrijski kronovini razven na Štajerskem in Koroškem, kjer povsod tvorijo Slovenci tretjino prebivalstva, ne najdemo, da bi pri osrednjih uradih, kakor tudi pri zavodih in uradih na deželi, bili vsi deželni uradniki in uslužbenci sami Nemci.

Človek bi mislil, da je vsaj glede državnih uradnikov kaj boljše, a čujmo, kaj govori statistika!

LISTEK.

Ljudska knjižnica v Šoštanju.

Šoštanj je eden izmed onih trgov na Slovenskem, ki se najbolj razvijajo in kjer je tudi že precej industrije in mnogo narodnega obrtništva. Ljuti narodni boj, ki besni v tem prijaznem trgu kakor malokje, je tudi eden izmed vzrokov, da sme slov. Spodnji Štajer ponosen biti na odločno narodno zavest šoštanjskih Slovencev. Ni treba še posebej omeniti, da je to zasluga onih mož, ki stojijo na čelu slovenskemu gibanju v Šoštanju. Naporno politično delo doslej ni dopuščalo, da bi se šoštanjski rodoljubi lotili tudi prepotrebne kulture dela. Veliko število slov. obrtnikov in delavcev v Šoštanju pa krvavo potrebuje dobrega slovenskega čtiva. Težko se pač najde danes kaka novejša slovenska knjiga v hiši šoštanjskih delavcev. Kak ponos bi navdajal naše ljudi, ko bi videli polne omare slovenskih knjig. Tudi nemškutarji bi se sami začeli sramovati, češ Slovenci vendar niso tako „pavrski“ narod, ki še ni olizan od kulture.

V svrhu, da se ustanovi v Šoštanju ljudska knjižnica, se je vršilo pred par dnevi posvetovanje šoštanjske inteligence, kako uresničiti ta prekrasni, plemeniti smoter. Misel ni nova; s posebno vnemo sta se pa lotila tega podjetja sina tovarnarja Ivana Vošnjaka, gospoda Milan in Vladimir Vošnjak. S tem sta pač jasno dokazala, da se silno razlikujeta od nemškutarskih Woschnaggov, ki smatrajo menda svoje delavce za nekako inferiorno raso, „sorto“, ki stoji globoko pod šoštanjskimi zastopniki nemškega „Edelvolka“.

Misel, ustanoviti v Šoštanju ljudsko knjižnico, je našla živahen odziv med vsemi sloji šoštanjskih Slovencev. Glavni faktor, ki je poklican in čigar glavna naloga je, da širi izobrazbo med ljudstvom, je menda tudi v tem slučaju učiteljsvo. Prepričani smo brezdvomno, da nam prihiti na pomoč vrlo šoštanjsko učiteljsvo. Nadalje smo trdno nverjeni, da šoštanjsko narodno ženstvo ne bo držalo križem rok, ampak vnovič dokazalo svojo narodno zavest.

Pripravljalni odbor za ustanovitev ljudske knjižnice je sklenil, da se ustvari posebno društvo, ker šoštanjska čitalnica si ne more nakladati še več dela. Govorilo se je tudi o tem, da

bodo v knjižnici poleg večine slovanskih knjig tudi dobre poljudne nemške knjige, ker želimo, da, če bil v Šoštanju eventuelno kak nemški delavec, bi tudi on imel sredstva za svojo izobrazbo na razpolago. Tudi nismo tako šovinistični, da slovenski obrtnik ne bi smel vzeti v roke dobre nemške knjige, seve — ako jo razume, kar je veliko vprašanje.

Dolžnost šaleških denarnih zavodov, okrajnega in občinskega zastopa šoštanjskega bode, da položijo gmočni temelj ljudski knjižnici. Prepričani smo, da bo posebno šoštanjska posojilnica nudila pomoč novemu društvu. Treba pa ni samo denarja, ampak tudi truda, dasi ne prevelikega, posameznih požrtvovalnih mož. Kako je treba delati za ljudsko izobrazbo, to dokazuje Št. Ilj pri Gradiču. Tudi tam se snuje ljudska knjižnica, tam se prirejajo poljudna predavanja. Prava radost je videti vrle in navdušene šentiljske fante, kako se ogrevajo za slovenski jezik in našo narodnost. Tako bi moralo biti tudi drugodi.

Le če bomo imeli zavedno in izobraženo ljudstvo, bomo tudi politično in gospodarsko napredovali, drugače smo izgubljeni.

Ljutomerski okraj (12.390 Slovencev, 592 Nemcev) h kateremu pripada razun popolnoma slov. kmetijskih občin trg Ljutomer (621 Slovencev, 572 Nemcev, in čisto slovenski trg Veržej nima niti enega slovenskega uradnika, ampak vsi uradniki in uslužbenci do zadnjega birača in pisarja so zagrizeni pristaši takozvane „nemške“ stranke v Ljutomeru; ravno tiste razmere so v marnberškem okraju (10.645 Slovencev, 4859 Nemcev), kjer so vse kmečke občine v slov. rokah in je razun trgov Marnberg in Muta tudi trg Vuzenica slovenski. Šoštanjski okraj (med 14.177 prebivalci le 376 Nemcev), obstoječ iz popolnoma slov. kmečkih občin in slovenskih trgov Šoštanj in Velenje, ima na davkarji le enega uradnika Slovenca, na sodnji pa dva, in izmed vseh uslužbencev le dva Slovenca, ostali, to je pretežna večina uradnikov in uslužbencev so pristaši nemške stranke. V slovenjegraškem okraju (13.003 Slovencev, 1124 Nemcev) so pri okrajnem glavarstvu in sodnji sami nemški uradniki, pri davkarji dva Slovenca. V rogaškem okraju (16.621 Slovencev, 739 Nemcev) so na sodnji sami nemški uradniki, na davkarji dva Slovenca. V brežiškem okraju (18.224 Slovencev, 816 Nemcev) so vsi uradniki okr. glavarstva in sodnje Nemci, le dva uradnika Slovenca na davkarji. V konjiškem okraju (20.632 Slovencev, 1523 Nemcev), so le eden uradnik na glavarstvu, eden na davkarji in dva na sodnji Slovenci, drugi vsi Nemci. V ptujskem okraju (76.413 Slovencev, 5145 Nemcev) so vsi uradniki na glavarstvu in sodnji Nemci, le dva uradnika na pošti in trije na davkarji so Slovenci. V gornjeradgonskem okraju (11.622 Slovencev, 718 Nemcev) so vsi uradniki na sodnji Nemci, le dva uradnika na davkarji sta Slovenca. V celjskem okraju (39.717 Slovencev, 6190 Nemcev) sta le dva Slovenca na glavarstvu, 5 pri davkarji, pet Slovencev na pošti in pri okrožni in okrajni sodnji 16 Slovencev.* V mariborskem okraju (47.866 Slovencev, 27.771 Nemcev) so pri glavarstvu sami Nemci, pri okrožni in okrajni sodnji 11 Slovencev, pri pošti le 10 Slovencev. V okraju Laško (26.146 Slovencev, 941 Nemcev) so vsi uradniki na sodnji Nemci, in le dva uradnika na davkarji sta Slovenca. V okraju Slov. Bistrica (17.969 Slovencev, 1356 Nemcev) so vsi uradniki na sodnji Nemci in le dva uradnika na davkarji sta Slovenca. V ostalih izključno slovenskih okrajih so razmere nekaj boljše, akoravno še ni število slov. uradnikov primerno številu prebivalstva.

Omeniti še moramo, da nimamo na Spod. Štajerskem niti enega davčnega nadzornika Slovenca, le enega Slovenca in enega Čeha geometra, v finančni službi le enega višjega uradnika Slovenca med 50 uradniki!

Mislimo, da omenjene številke dovolj glasno govorijo!

Naš odgovor na shod „prodiranje Slovencev“ bodi tesna organizacija slovenskega naroda na Spod. Štajerskem, katera naj priredi po vseh okrajih zaupna in javna zborovanja in natanko začrta naše zahteve ter kaže na krivice, katere se nam godijo. Sestavi naj se natančna spomenica, v kateri se naj opišejo vsa nasilstva, katera spodnještajerski Slovenci že leta in leta prenašamo in odločno naj se zahteva, da se ozira pri nastavljanju uradnikov na večino prebivalstva posameznih okrajev ter se naj stavijo tozadevni predlogi. Spomenico naj podpišejo vsi občinski in okrajni zastopi ter politična društva in ona se naj izroči osrednji vladi na Dunaju, deželni vladi v Gradcu in državnemu zboru. Naj sliši vlada glas ljudstva, potem bode videla, kdo prodira, in dobila prepričanje, da je potrpežljivost Slovencev prekipela do vrhunca!

* Natančni seznam slovenskega uradništva na Spodnjem Štajerskem prinesemo v eni prihodnjih števil.

Dobrnski Slovenci, — bodite gospodarji na slovenski zemlji!

Čas volitev se bliža. Dne 20. decembra t. l. morajo dobrnski volilci voliti tiste može, katerim bodo za prihodnja tri leta zaupali svojo občino, slovensko Dobrno. Zato je vsakega slovenskega volilca dolžnost, da ve, katere može naj voli v občinski odbor, zakaj ti može bodo imeli nalogo: gospodariti z imetjem občine, skrbeti za dobro svojih soobčanov.

Dve stranki si stojita nasproti v boju za slovensko Dobrno. Domača slovenska stranka,

katera je od tistega časa, ko je iztrgala slovensko Dobrno iz rok tujcem, vedno skrbela za blagor občine, in tuja, takoiimenovana nemčurska stranka, katera hoče zatreči slovenski jezik na Dobrni, katera hoče dobiti občino v svoje roke, da bi gospodarila z našim denarjem.

Da ne bodo tujci gospodarili v naši občini, je dolžnost vsakega slovenskega volilca, da voli **domače može**, ki imajo srce za domačine. Hvala Bogu, ima Dobrna dovolj sposobnih mož, da nam ni treba tujcev, kateri pridejo za par let na Dobrno, in če se jim ne dopade, jo zopet zapustijo. Že pri pripravah za volitve smo videli, da so naši domači može pametnejši kakor tujci. Celo iz Celja so hodili Nemci pomagat našim nasprotnikom, da bi prevrgli volilne imenike, a c. kr. okrajno glavarstvo je potrdilo to, kar so sklenili naši domači može po postavi. Ne potrebujemo torej tujcev, da bi nam rezali kruh in nas učili gospodariti, sami smo si dovolj, za to pa volimo domače može v občinski odbor.

Dolžnost naša je pa tudi, da volimo samo **slovenske može**, kateri so kri naše krvi, kateri so v mislih in v dejanju odločno narodni, zakaj le slovenski može bodo z veseljem skrbeli za blagor slovenske občine. — Vsiljujejo se nam pa ljudje z nemškim jezikom in zahtevajo, da jim prepustimo slovensko občino. V to ne sme privoliti noben slovenski volilec. — Mi ne sovražimo drugih narodov, ne pustimo pa tudi, da bi gospodarili tujci na naši slovenski zemlji. Dobrnski Slovenci ne silimo v celjsko ali graško občino, ne pustimo pa tudi, da bi se celjski ali graški Nemci mešali v naše občinske zadeve, v našo občinsko gospodarstvo. Ne poslušajmo torej tujih ljudi s tujim jezikom, še manj pa tiste, katere je rodila slovenska mati, a se sedaj sramujejo svojega jezika, svojega naroda! Pravijo sicer, da so tudi Slovenci, a njih mišljenje je tuje, prodati hočejo slovensko ljudstvo tujcem, in ni jih sram Judežev! grošev. Takih ljudi ne sme voliti slovenski volilec, da ne bo pljuval v lastno skledo.

Zakaj pa si prizadeva pravzaprav nasprotna stranka izpodrinuti domače slovenske može iz občinskega odbora? Ali je morebiti slovenski odbor gospodaril slabo? Ne! Iz pogledimo! Veliki izdatki so bili sicer vsa leta potrebni, posebno veliko pa gre vedno za uboge, za domače in za tiste, ki so domačini, pa prebivajo na tujem. Samo lansko leto so znašali stroški za uboge 1250 K in vendar je prihranil slovenski odbor 1744 K in znižal občinske doklade za 3%. Torej je gospodarstvo vestno in dobro. Nasprotniki napadajo občinski odbor edino za to, ker so v nam domači slovenski može, ki skrbijo bolj za občino, kakor pa za slavo nemstva. — Zato daj svoje zaupanje domačim slovenskim možem, vrlim gospodarjem.

Slovenski volilni odbor je po svoji vesti skrbel za to, da bo vsaka okolica primerno zastopana v občinskem odboru, in tudi Šentjoščani dobijo število in davkom primerno zastopstvo.

Slovenski volilci! Sedanje volitve pokažejo, kdo je prijatelj domačega, slovenskega ljudstva in kdo njegov sovražnik. Noben slovenski volilec ne sme ostati doma, ker s tem bi pomagal nasprotnikom! Pridite vsi in volite može, kateri se bodo o pravem času naznanili in zmaga bo naša! Naša je zemlja, naša mora tudi ostati, od tujcev se ne damo komandirati! Najlepše božično darilo za Dobrno bo, ako pridejo vsi slovenski volilci in enoglasno volijo slovenski občinski zastop za slovensko Dobrno!

Na svidenje torej dne 20. decembra!

Sokolski vestnik.

— „Savinjski Sokol“ im v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 3. uri popoldne v I. nadstropju „Narodne gostilne“ v Mozirju svoj II. redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav udov in došlih gostov. 2. Poročilo blagajnika in tajnika. 3. Poročilo o delovanju društva do sedaj — njega namen. 4. Telovadba in telovadno orodje. 5. Poročilo o odborovi seji „Slovenske sokolske zveze“ v Ljubljani, poroča br. Rado Tušák. 6. Petindvajsetletnica obstoja društva in dvajsetletnica blagoslovljenja zastave, poroča br. Rudolf Pevec. 7. Citanje pravil. 8. Upisovanje novih udov. 9. Volitev staroste, podstaroste in ostalega odbora. 10. Slučajnosti. — Ker pridemo letos v drugoletno dobo novega obstanka „Savinj. Sokola“, vabimo tem potom vse somišljenike in prijatelje sokolstva in vse one, ki do sedaj še niso vpisani, pa žele z nami na delo, da se udeležijo polnoštevilo. Apelujemo na vas, sosedje iz bližnjih trgov, kakor tudi iz Gornjega grada, Šoštanja, Velenja itd., da vsaj vi ne izostanete ter nam ucepíte s svojim mnogobrojnim obiskom — nov pogum — za nadaljnje delo. Dobro došli. Nazdar! Odbor.

— Savinjski Sokol. Deputacija Savinj. Sokola je obhodila do sedaj skoraj vse bližnje trge savinjske in šaleške doline ter bila povsod z navdušenjem sprejeta. — Kjerkoli smo se oglasili, povsod so nam obljubili pomoči, kajti, uvideli so potrebo našega Sokola. — Zadnje nedeljo smo poleteli v Gornji grad, kjer nas je čakala, če prav je bilo klaverno vreme, vendar lepa družba narodnih mož. Načeljeval jim je g. c. kr. notar

Avg. Drukar, ki nas je navduševal, nam obljubil pomoč ter pristopil sam pod naš prapor. Njegovo čustvovanje s Sokolstvom nam je ucepilo nov in neomajen pogum, sklenili smo, delati do zadnje moči tako dolgo, da povzdignemo našega Sokola v ono višino, odkoder ga ne bo mogel nikdo odgnati. Zahvaljujemo se gospodu notarju za njegovo naklonjenost ter ga opetovano prosimo pomoči in sodelovanja. — Tudi gg. nadučitelj Kocbek in davčni kontrolor Vivald sta pokazala ob tej priliki svoje navdušenje za Sokolsko misel. V svojih lepih govorih sta nam obljubila gmotno in duševno pomoč. Videli smo še mnogo Gornjegraščanov, kojim smo lahko z obrazov čitali njih zanimanje. Najbolj nas je vzradostilo, ko sta nam — kot mladeniča krepko — stiskala roke dva sivolasa moža, kojih srca so pa še vedno mlada in jima utripljejo radosti, ko vidita, kako se borimo za narodne pravice. Lepo je, ko kaže starost mladini, kako je treba čutiti do zadnjega diha za svoj narod. — Še enkrat bodi vsem Gornjegraščanom izrečena prisrčna hvala za naklonjenost in darove, ki so jih blagohotno podelili novo prebujenemu Savinj. Sokolu. H koncu pa še prosimo one, ki se niso mogli udeležiti radi vremena ali drugih vzrokov, bodisi iz trga ali okolice, da posnemajo te narodnjake ter nam tudi oni ponudijo — podporno roko. — Živeli Gornjegraščani! Na svidenje 17. decembra ob priliki II. red. obč. zbora v mnogobrojnem številu. Nazdar!

— III. izkaz darov Savinjskemu Sokolu. Darovali so: g. c. kr. notar Avg. Drukar 10 K, g. davč. kontrolor Vivald nabral v veseli družbi ob priliki obiska naše deputacije v Gornjem gradu 7 K, g. udeleženci zložili 10 K 20 v, g. Janez Peterneš 5 K in g. Jos. Schumi, Ljubljana 10 K, slavna „Savez hrvatskih sokolskih društev“ po g. dr. Bučarju 50 K, g. Anton Turnšek, trgovec v Nazarju 10 K, g. Anton Turnšek, trgovec v Rečici 4 K, g. dr. Leon Kreft, zdravnik v Št. Jurju ob Šč., 2 K, g. I. Artman, Št. Juri, 3 K. Srčna hvala! Živeli nasledniki! — Iz daril, ki prihajajo dan za dnem, se pač razvidi, da spoznavajo Slovenci važnost Sokolstva v današnjih težkih dneh.

Domače in druge vesti.

— Akad. fer. društvo „Skala“ v Celju. Ustanovni občni zbor se ne vrši v nedeljo, dne 17. t. m., ampak v sredo, dne 20. t. m. ob 11. uri popoldne.

— Legionarji. Torej se nam vendar končno izpolni želja, ki smo jo gojili v tekoči sezoni že tako dolgo. Zopet bomo gledali na našem slovenskem odru naše „Legionarje“, uživali slovensko umetnost, čutili krog sebe dih slovenske zemlje, gledali, kakšni dogodki so se nekoč vršili v staroslavnem našem Celju. Gledali bomo vročo, svežo, mlado in zdravo ljubezen, gledali zavist, kako zre na njo s poželjivimi, pohotnimi in sovražstva polnimi očmi, gledali bomo naše junake, kako se neustrašno pripravljajo za boj in junaško odkorakajo pod legionarsko zastavo na lepe italijanske poljane, gledali bomo njih žene in ljubice, kako s težkimi srci in solznimi očmi zrejo za odhajajočimi junaki-Slovenci — in gledali bomo (in gotovo ne z nevoljo!) tudi našega junaka Ježa, ki ima polno junaštva na jeziku, — a beži pred topovo kroglo in pred svojo ženico... Slovenci! Ljubitelji naše domače umetnosti! Vi vsi, ki se zanimate za kos naše minole zgodovine! Pozdravljeni tokrat v svetišču slovenske umetnosti! Naj ne manjka nihče, bodisi mešan, bodisi kmet, bodisi delavec! Nihče ni prikovan na svoj dom! Pokažimo, da ljubimo slovensko umetnost, pokažimo pa tudi, da vemo ceniti neutrudno delovanje in požrtvovalnost „Celjskega pevskega društva“. Vsak sedež mora biti zaseden, vsak kot mora biti poln! V nedeljo, dne 17. t. m. ob 7. uri zvečer — mora biti vse, kar čuti slovensko, v veliki dvorani „Narodnega doma“!

— Posnemanja vredna možatost! Dne 12. t. m. je bil zaslišan tukajšnji obrtnik gosp. Rafko Salmič od preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča v Celju, dr. Rojica, kojega je privedla k nam nemila Gleispachova sapa. Isti je g. Salmiča nagovoril takoj nemški in se ni oziral na prošnjo slednjega, da žnjim govori slovenski, češ, da eksistuje pri tem sodišču naredba, ki prepoveduje razpravljati s strankami večimi nemščine in zapisovati njih izpovedbe v slovenskem jeziku. G. Salmič je na to odklonil sploh izpovedati in odšel na hodnik, (kjer ga je 2 dni prej Rojčev adlatus, znani praktikant dr. Petriček sunil, za kar ima g. Salmič priče). Iz tega se vidi, da postaja nemško-nacionalni šovinizem sodnijskih uradnikov od dne do dne neznosnejši, da se kratijo danes v rabi slovenskega jezika pred sodišči pravice, ki so se že bile udomačile, ker sam predsednik sodišča g. Wurmser, ki sicer Slovincem ni naklonjen, ne razpravlja s strankami drugače, kakor ista govori, in ne daje izpovedbe drugače zapisati, kakor se je govorilo, ker on kot jurist pozna jezikovne veljavne zakone, ki pripoznajo v deželi rabljenim jezikom, pri nas slovenščini in nemščini, enake pravice, in ker ne more zatajiti, da je največja abotnost, ako mora sodnik slovensko izgovorjeno izpovedbo prevesti

na nemščino in potem še le zapisati. — Gospod Salmič je ravnal torej popolnoma po postavi in je pač sklicevanje na tajno naredbo nepostavno, oziroma lažljivo. Žalostno je samo, da pri nas očitno krši veljavne zakone sodnija, ki je poklicana, da čuva zakon. Možati nastop g. Salmiča je posnemanja vreden. Vsakdo naj odkloni izpovedati pred sodiščem bodisi kot priča, bodisi kot stranka, če se njegove izpovedbe ne zapiše o slovenščini. Tudi naj ne podpiše nobenega takšnega zapisnika. Vsako nepostavno naredbo v tem oziru se naj naznani takoj uradništvu „Domovine“, ki bo take slučaje objavljalo v informacijo slovenskim poslancem, in videli bomo, če bodo prusofilski uradniki res še dolgo ravnali z nami, preko zakonov, kakor se jim ravno poljubi.

— **Velika slavnost**, katero priredi akad. tehn. društvo „Triglav“ o priliki svoje 30letnice, se vrši dne 4. svečana 1906 v Celju. Opozarjamo že sedaj na to slavnost, ki obeta biti, kakor nam že kažejo priprave, v resnici nekaj izvanrednega!

— **Čebelarji celjskega okraja!** V nedeljo, dne 17. t. m. zboruje podružnica čebelarkega društva za Spodnje Štajersko v Št. Jurju ob juž. žel. Na dnevnem redu je praktičen govor g. predsednika napučenca Kurbus-a o „čebeli v zimi“, dalje poročilo tajnika in blagajnika. Važna točka dnevnega reda pa je osnovev podružnice v Celju, s katero se ob enem spoji dozidajšnja podružnica v Št. Jurju ter volitev novega odbora. Čebelarji! Pridite polnoštevilno k temu zborovanju, ne samo zaradi poučljivega značaja, ampak tudi da pokažemo, kako uvažujejo Slovenci celjskega okraja pomen čebelarstva. Podružnica v Št. Jurju je stala glede časa in števila članov v prvih vrstah; delajmo, da se bode od zdaj naprej podružnica v Celju isto tako primerno odlikovala. Na veselo svidenje in čebelarji pozdrav!

— **Domača umetnost.** Gosp. Fr. Naraks je ravnokar pričel s popraviljanjem orgel v tukajšnji farni, oziroma mestni cerkvi. Do sedaj je na zelo umeten način izgotovil takimenovani francoski meh na dva sesalca, katera z lahkoto pritiska desetletni deček. Delo je vsestransko solidno in natančno izvršeno. Orgle dobijo tudi moderno klavijaturo v pedalo, novi 16 čebeljski vijolonbas in predruščeno intonacijo pri nekaterih spremeni. Na vestnega mojstra, g. Fr. Naraks-a ml. naj bi cerkvena predstojništva posebno ozir jemala.

— **Smrtno padel** je jurist g. Fric Wambrechtsamer v Celju na stopnicah, ko je prišel zadnjo sredo po noči domu od pevske veselice celjskega nemškega možkega pevskega društva. Siromak se je ubil.

— **Pred celjskim sodiščem** je bil obsojen Franc Koren iz Petrovč, ker je večkrat oropal cerkvene puščice njih vsebine, na 6 mesecev težke ječe.

— **Celjski mestni urad** bode dobil novega predstojnika, ker gre g. Fürstbauer zaradi bolehnosti v pokoj. Služil je sedajnim gospodom mestno-občinskega zbora zvesto po njihovih protislovenskih nakanah in v javnih spominskih spisih zanesljivo molčal o Slovencih v Celju in njih napravah ter pri ljudskem štetju zapisoval vse ljudi v Celju, ki le količkaj nemščine umejo, za Nemce. Zdaj iščejo Fürstbauerja naslednika in govori se, da so poslali bivšega urednika svojega glasila „D. W.“, Ambroschitscha dovršit dolgo odložene pravoslovne študije in da tega moža posadijo na Fürstbauerjevo mesto.

— **„Vahtarica“ za — „novoslovenščino“!** Sedaj smo na konju! — Zakaj se pa smejete, ljudje božji? Dejstvo je in ostane, da se „vahtarica“ zadnji čas zavzema za novoslovenščino. Ker je namreč nek slovenski sodni svetnik obtoženec stavlil prašanje v dijalektu — sicer popolnoma razumljivo — in ta ni takoj razumel, se razgreva „vahtarica“, češ, kam plove država s takimi uradniki, ki ne znajo nove slovenščine. Ali se še spominjajo njeni čitatelji, kako je svoj čas rohnela zoper „novoslovenščino“. „Logika in pamet — je več vredna kot žamet“ — pravi pregovor — no, mi smo že zadnjič konstatirali, da pri umobolnem o logiki govora ni.

— **Slovenski kmetovalci!** Kmetijstvo nazadnje povsod, kjer se ljudstvo premalo briga za napredek. Razmere so se tekom let zelo spremenile, povsod nahajamo novosti in izboljšanja. Kar se tiče umnega kmetijstva so tuje dežele pred nami, a tudi slovensko kmetijstvo zaznamuje v zadnjem času precejšnji napredek, h kateremu pomaga precej država sama in sicer potom c. kr. kmetijskih družb s svojimi podružnicami. Posebno hvaležno se mora priznati neumorno delovanje gg. potovalnih učiteljev, ki pripomorejo ogromno s svojimi predavanji in poučevanjem ljudstva. Razen slovenskega strokovnega lista „Kmetovalec“, katerega izdaja c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, prinese tudi skoraj vsako leto naša književna družba sv. Mohorja po eno knjigo, v kateri se razpravlja umna kmetijstvo, in tudi naš list je v tem oziru vedno izpolnil svojo dolžnost ter prinašal med gospodarskimi vestmi razprave naših najboljših strokovnjakov. Da si kmetijstvo pridobi boljše stališče, potrebna je v prvi vrsti umna živinoreja; pomanjkuje nam žal

dobrih travnikov. Da si take napravimo, moramo jih dobro gnojiti; ker pa domači, to je, hlevni gnoj nima dovolj potrebnih snovi, ki jih zemlja potrebuje, imamo za to izborno sredstvo, umetno gnojilo „Tomaževo žlindro“ in kajnit. Trgovina z železno „Merkur“ P. Majdič v Celju prodaja ta, tako uspešna umetna gnojila na debelo (cele vagone) in na drobno po najnižjih cenah in razpošilja navodila, ter poučne spise v vsakem številu brezplačno. „Domovini“ štev. 95. (predzadnji petek) smo vsled posredovanja tvrdke „Merkur“ priložili cenj. naročnikom brošurico „Gnojenje in obdelovanje travnikov in deteljšč“ in opozarjamo cenj. kmetovalce na to domačo tvrdko.

— **V zadevi volilne preosnove** je sklenil občinski odbor Kokarski v svoji seji, dne 10. decembra 1905 na državni zbor soglasno sledečo resolucijo: „Občinski odbor Kokarski smatra sedanjí volilni sistem za deželni in državni zbor krivičnim ter za glavno oviro, da ne morejo nenemški narodi v Avstriji doseči vseh pravic, ki so jim v državnem osnovnem zakonu z dne 21. decembra 1867. l. drž. zak. broj 142 za vse v enaki meri zajamčene; zato zahteva občinski odbor Kokarski v imenu vseh svojih občanov od gg. deželnih in državnih poslancev ter od visoke vlade, naj se uvede za deželni in državni zbor občna, enaka in tajna volilna pravica, toda ne v smislu pluralitetnega t. j. množinskega volilnega načina, tudi ne v smislu kulturnih razmer narodov, temveč po jeziku oziroma narodnosti t. j. v smislu avtonomije narodov. Občinski odbor Kokarski smatra občno, enako in tajno volilno pravico v tem smislu za edino sredstvo, da dosežejo narodi mirnim potom svoje naravne in postavne pravice in da se socialne ter politične razmere v državi primernejše uredijo.“ — Kokarje je doslej druga občina Gornjegrajskega okraja, ki je povzdignila svoj glas za občno volilno pravico, naj bi ne bila zadnja. Kje so občine Mozirje, Rečica, Ljubno, Luče, Solčava, Gornjigrad in Bočna? Kdor se ne gane za svoje pravice, kaže, da mu ni do njih! Slovenske občine, volilna pravica v smislu pravičnosti še ni zagotovljena! Treba bo še težkega in trpkega boja! Naprej!

— **Slovenske občine nasledujte!** Občinski zastop občine Skomer-Hudna (pol. okr. Konjice) se je v svoji seji dne 12. t. m. izrekel za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Dalje pa je sklenil obč. odbor tudi, da se bodo odslej sprejemali uradni dopisi samo v slovenskem jeziku pisani in tudi v taistem jeziku naslovljeni. Nemške uradne dopise in piske sme župan neresene vrniti. Sklep se je javil vsem oblastvom, pod katera spada občina Skomer. — Tako je prav! Pokažimo jim svojo narodno-radikalno barvo! Nobene popustljivosti več, nobene malomarnosti, nobene komodnosti! Boj za pravice slov. jezika na celi črti! Slovenske občine, nasledujte!

— **Na južni železnici** se je pričel tihi odpor. Vlaki imajo zamude.

— **Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru** naznanja, da imajo od dne 15. decembra do 15. aprila vsakega leta zalogo priznanih formularjev za osebnodohodninski davek v najvišji ceni 4 vin. za komad v svojih prodajalnah na prodaj sledeči trafikanti: Viljem du Nord, Rotovska alica, Jur Hausmann, Graška cesta, Marija Miklavc, Ljubljanska cesta, Marija Janesch, Glavni trg in Martin Terstenjak, Cerkevni trg.

— **Dobrna.** Zadnji dopis iz Dobrne s pozivom „Novogradijski, pozor!“ ni Novogradijske gospe zdramil. Kajti Šobič se nič ni poboljšal, menda ker mu g. oskrbnik ni dal zaslužnega ukora. 11. t. m. je imel z ubogim Križčnikom jako umazano afero. Novogradijski, še enkrat pozor!

— **Dobrna.** Naši nemškutarji si prizadevajo naše kmete premotiti! V nedeljo so imeli pri Šemerlu velik shod, Pijače je bilo dovolj. Topliški podrepaniki se izgovarjajo: mi moramo s topliški gospodi voliti, saj nam toplice dajo zaslužiti. Vi neumneži! „Toplice dajo zaslužiti!“ Recite raje: Toplice nam morajo dati zaslužek. Bo mar „slavni“ deželni odbor prišel sem pesek vozit, bodo mar graške punce prišle sem potov popravljat in Pirtovšku grede rahljat, bodo mar iz Gradca ali iz mlečnega Celja mleka pripeljali na Dobrno? Ne bodite tako smešni! Namesto, da bi naše kmetice pametne bile in mleko po litrih in po 10 krajcarjev ali 20 vinarjev prodajale, se nekatere take ženske, ki se štejejo pametnim, izgovarjajo: Toplice mi dajo zaslužiti. Ni res! mi damo toplicam zaslužiti, ker bi drugim delavcem morali vse bolj drago plačati. — Tudi farovski hlevi jeze naše prijatelje v toplicah. Zdi se nam pa, da so ravnatoko potrebne, kakor Vaš „Fajberturm“. — In samoslovenski napis na šoli, ta jih jezi — seveda ker imajo toplice dvojezične napise! Slovenski kmet, kdaj boš končno spoštoval samega sebe, svoj jezik in svojo domovino! — 20. t. m. se vidimo! Ne dajte se premotiti! Poglejte občinske doklade drugih občin in porečete: Dobrna je s svojimi 41% pač srečna. Zakaj se pa ne repenčite, da morate deželne doklade plačevati, od katerih živijo nemška društva, nemško gledališče v Gradcu itd.? — Naši nasprotniki so tako predrzni, da se upajo vas slovenske

kmete žaliti na najgrši način; vse vaše slovenske volilce, tako pravijo, „dobimo za frakelc šnopsa“. Ni to predrznost? In ti slovenski kmet si pri vsem tem še tako slep, da bi s takimi ljudmi volil. Pravijo tudi, „če boš, ljubi slovenski kmet volil s Šemerlom itd. potem ne bode več davkov. Da bi šel slovenski kmet takim ljudem na lim, tega na Dobrni ne boste doživeli. Dobrnčani bodo volili značajne domače slovenske može!

— **Št. Ilj pri Velenju.** Preteklo nedeljo je priredilo naše bralno društvo ljudsko predavanje „O volilni pravici“. Predavatelj nam je pojasnil razloček med samovladnimi (absolutnimi) in ustavnimi (konstitucionalnimi) državami, orisal boje l. 1848. v Avstriji za doseg ustave, sestavo in delokrog občinskih zastopov, okrajnih zastopov, deželnih zborov in državnega zbora. Omenil je, kako je ljudstvo vedno zahtevalo, da dobi primerno zastopstvo v državnem zboru in ne bo izročeno na milost in nemilost višjim slojem; te zahteve ljudstva so povzročile, da se je volilna pravica na podlagi postav l. 1860 in 1861, l. 1873. in 1896. razširila. Vendar pa je tudi ta razširjena volilna pravica skrajno krivična, ker voli povprečno 9 plemičev enega zastopnika, 26 kapitalistov tudi enega, 400 meščanov enega, 12.000 kmetov enega in 70.000 delavcev tudi enega zastopnika; radi tega je prišlo do zahteve splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano in so poslušalci z zanimanjem sledili izvajanjem govornika. Prihodnje predavanje meseca januarja bo „O zgodovini Slovencev“. — Na dan sv. Štefana po večernicah priredi mladina bralnega društva šalogram s petjem v dveh dejanjih „Trije tički“; ta gled. igra se prvič igra na Slovenskem in vsak, kdor ljubi veselo, dovtipno igro, se bo udeležil te predstave in na ta način podpiral stremeljenja živahno delujočega bralnega društva. Veselica pa bo razven tega obsegala godbene točke, šaljivo pošto, šaljivo licitacijo in razne druge zabave. Natančni spored veselice priobčimo prihodnjič; vabila se bodo ta teden začela razpošiljati! Na veselo svidenje na dan sv. Štefana!

— **Škale.** Volilna borba je končana in spet smo izvolili dobrega narodnjaka in mnogoletnega sosedanega župana g. Jož. Kovača županom. Naša kmetijska zadruga je oživela in volila za ravnatelja g. Ant. Jana; priredi tudi, ker ljudstvo še vedno zamenja kmet. zadrugo s konsumnim društvom, dne 31. t. m. predpoldan po rani službi božji poučno predavanje „Razloček med konsumnim društvom in kmetijsko zadrugo“.

— **Vabilo k rednemu občnemu zboru** prostovoljne požarne brambe na Polzeli, kateri se vrši dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne v občinski pisarni na Polzeli. Ker je požarna bramba društvo, ki je vsakemu v hitro pomoč, ker je posebej polzelska požarna bramba sicer mlada, a vendar precej krepko delujoča, in ker ji je treba dobre brizgalne (katera je že naročena in bo stala 2300 K), je želeli, da pristopi društvu mnogo delujočih in mnogo podpornih udov. Vsak zavedni Polzelčan naj bi bil bodisi delujoči bodisi podporni ud toli koristnega društva. Želimo pa si tudi od zunaj podpore. Odbor.

— **Bralno društvo v Braslovčah** ima v nedeljo, dne 17. decembra popoldan ob 3. uri svoj redni občni zbor, volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Nova štifta pri Gornjem gradu.** Okr. učiteljsko društvo je v svoji glavni skupščini dne 7. decembra t. l. izvolilo v odbor soglasno sledeče gg.: Ivana Kelc, nadučitelja v Novi Štifti, predsednikom; Franca Kocbek, nadučitelja v Gornjem gradu podpredsednikom; Ignaca Šijanec, učitelja v Gornjem gradu, tajnikom; Petra Kudler, nadučitelja na Ljubnem, blagajnikom; Jožo Trčak, nadučitelja pri Sv. Frančišku in Ivana Klemenčič, nadučitelja na Rečici, odbornikoma.

— **Žalski slovenski delavci** prirede v nedeljo, dne 17. t. m., ob treh popoldne v dvorani g. Hodnika ljudsko predavanje o alkoholizmu. Predava namesto službeno zadržanega člana „Akademije“ g. prof. Voglar. Vstopnina je 20 v. Kakor čujemo, se ljudstvo jako zanima in pride mnogobrojno k predavanju. Želimo, da pridejo poslušalci v čim največjem številu in sicer točno ob treh, ker bo predavanje radi zanimive vsebine trajalo precej časa. Na svidenje!

— **Občina Vuhred pri Marenbergu** je odposlala drž. zboru prošnjo za enako, splošno in direktno volilno pravico.

— **„Kmečkemu bralnemu društvu v Vuhredu“** je darovala „Slov. Matica“ 50 lepih knjig.

— **Slovenski odvetniki** v območju c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru odpošljejo na pravosodno ministrstvo pritožbo, ker vladajo pri vseh sodiščih tega okrožja take jezikovne razmere, da slovenščina ne pride do tiste veljave, ki ji po razmerju prebivalstva gre. Slovenskih prebivalcev je v tem okrožju 157.000, nemškutarskih pa le 39.000; toda v kljub pretežni slovenski večini se postopa pri teh sodiščih ravno tako, kakor da smo že na Pruskem. Seveda ata Gleispach nam pošiljajo uradnike, katerim gre vsa vsenemška politika bolj po glavi, kakor pa urad; k temu pa pride še, da smo Slovenci, kakor povsod, tudi proti sodiščem premehki.

— **Prešernova slavnost v Gradcu.** Dne 6. t. m. je priredilo akad. društvo „Tabor“ v Gradcu slavnost Prešernov večer s petjem in predavanjem. Bilo je to zares slavlje, kakršnih ni tukaj mnogo. Pevske točke so se izvajale s posebno dovršenostjo. Predaval je o Prešernu po Slovenskem že znani predavatelj phil. P. Grošelj. Kdor ga je slišal, ta se — skoro bi rekli — upravičeno boji, da bi še kedaj moral slišati govoriti o Prešernu koga drugega. Nam graškim Slovincem ostane ta večer v lepem spominu, kot nekaj odmev pomladnega življenja v tujini, na grobeh slovenskih.

— **G. Franc Strelec,** notarski kandidat je bil v Gradcu promoviran doktorjem prava; g. dr. Strelec je tudi napravil notarski izpit.

— **„Pevski zbor mladeničev v Verzeji“** priredi v torek, dne 26. decembra (na Štefanovo) predstave s petjem, deklamovanjem in gledališčno igro „Dobro došli“ ob 5. uri popoldne v gostilnični sobani g. Rožmana. — Čisti dobiček je namenjen ubogim solarjem domače šole. — Vstopnina: sedeži 60, 50 in 40 vin., stojišča 30 vin. Osebna vabila se ne razpošiljajo.

— **Iz gornjeradgonskega okraja.** (Na adresu uradnega vodja pl. Rajnerja v Ljutomeru.) C. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru nam je z dopisom z dne 28. novembra 1905 pod št. 13.154 naznanilo, da se bodejo vršili uradni dnevi za leto 1906 v najbolj razupiti nemčurski gostilni g. Kurbosa „K slonu“ v Gornji Radgoni. Že od pamtveka sem so bili uradni dnevi vedno v gostilni g. Škrleca „K angelju“, katera gostilna je za to tudi najbolj pripravna. Zakaj toraj sedaj naenkrat ta premostitev? Gospod uradni vodja! Vprašamo Vas tukaj javno, iz kakšnih nagibov ali vzrokov ste to storili? Ali Vam ni znano, da so ravno iz te gostilne že neštetokrat na najpodlejši način napadali mimoidoče poštene Slovence? Ali niste bili sami priča dne 11. sept. 1903, ko je nesramno izzival slovenske volilce in nas občinske predstojnike ravno gospodar te gostilne sam, Johann Kurbos? In na taka izzivanja naj smo pripravljeni sedaj vsak uradni dan in naj jih mirno prenašamo, ko bomo primorani, hoditi po uradnih poslih ravno v to nemčursko zbirališče? Morda pa hočete nas slov. občinske predstojnike s tem izzivati, kakor nas izzivate vedno s samo, nemškimi vlogami in dopisi in drugimi sličnimi „prijetnostmi“ in to kot „nepriistranski“ (?) vladni uradnik? Slovenci smo sicer mirne duše, pa mera bode skoro polna in zapeti Vam znamo pesem, še bolj glasno, kakor Vam jo je zapelo nedavno 21 županov ljutomerskega okraja in poskrbeti hočemo, da bodejo ti dve pesmi slišali tudi na Dunaju. Naše poslance pa prosimo, da preskrbijo temu ljubeznjivemu uradniku kmalu srečno odhodnico. Več slov. občinskih predstojnikov.

— **Iz Ptujja.** Dne 13. t. m. je sklical papa Ornič v „Vereinslokal“ shod, h kateremu so imeli pristop sami „pristni“ Nemci, ker jih je seveda „ogromno“ število. Mej drugim se je izrekla zahteva, da se obiskujejo samo nemške gostilne. — Slovenci! Tako delajo ptujski Nemci z vami, in vi še vedno zahajate v nemškutarske beznice! Kdaj bo jasno?

— **V Poljčanah** je umrl gostilničar in trgovec z deskami Franc Kampl.

— **Slovenjebistriški samei, na noge!** V nedeljo, dne 17. grudnia popoldne ob 4. uri vrši se v naši čitalnici ustanovni shod samskega društva za Slovensko Bistrico in okolico. Na dnevnem redu je čitanje in odobrenje pravil, sprejemanje udov in volitev predsednika in odbora. Novo društvo stoji na strogo narodnem stališču; njega glavna zadača je, varovati mladino pred nemškutarsko okuženostjo, širiti med priprostim narodom omiko in delovati za našo gospodarsko osamosvojitve. Pridite na shod toraj vsi, ki vam je mar za delo, če vam vašega narodnega prepričanja še ni ukral nasprotnik. Združimo svoje moči v obrano svojih pravic, za uspešen boj zoper izsesovalce našega naroda. Bran i bor je naše geslo. Bran i bor je naš pozdrav! Nazdar! Pripravljalni odbor.

— **„Akademija“ v Slovenski Bistrici.** Odbor slovenjebistriške čitalnice prirejal bode v smislu storjenega sklepa v zimskem času zabavne večere s poučnimi predavanji. S tem bode ustrezno splošni, že opetovano od raznih strani izraženi želji. Zanimanje za ta predavanja je veliko, in je priglasiženih že sedaj pet govornikov. Prvo predavanje se vrši prihodnjo nedeljo, dne 17. t. m. Govoril bode g. dr. Josip Vošnjak o „narodnih razmerah v Slovenski Bistrici pred 40 leti“. Gospod govornik si je izbral hvaležen tema, ki bo privabil gotovo mnogo občinstva ne le iz mesta, marveč tudi iz okolice; razkril nam bode del naše, veliki večini prebivalstva popolnoma neznane domače zgodovine. Govornikova izkušnost in njegova spretnost v pripovedovanju jamči za prijeten večer. Za zabavo bodo skrbeli tudi poljčanski tamburaši in pohorski šramlerji. Začetek predavanja točno ob 7. uri zvečer. K mnogobrojni udeležbi vabi

Čitalnični odbor.

— **Slovenskim učiteljem!** Pri Sv. Jerneju nad Muto na Spodnjem Štajerskem je do 10. januarja 1906 razpisana služba učitelja-voditelja.

Ta enorazredna šola je v prvem plačilnem redu. Prošnje se naslove na krajni šolski svet, ki da drage volje tudi pojasnila. Učiteljeva soproga tudi lahko prevzame pouk v ženskih ročnih delih, ki tudi nese okoli 300 K. — Slovenski učitelji, na noge!

— **Maribor.** Opozarjamo Slovence v Mariboru in okolici še enkrat na predavanje g. dr. Vlad. Ravnihar-ja o sokolstvu v nedeljo, dne 17. t. m., ki se vrši ta dan v „Narodnem domu“ v Mariboru.

— **V seji graškega nadsodišča** je imel predsednik grof Gleispach govor v spomin umrlemu podpredsedniku vit. Scheuchenstuel-u. Slavlil je njegovo bistroumno in duhovito razlaganje zakonov, natančnost, temeljitost in plodovitost, jako lep slog in posebno zmožnost, z malimi besedami izražati stvar jasno in popolno. Prerano smrt izvrstnega sodnika Scheuchenstuela obžalujemo tudi mi Slovenci, ker bil je kot strokovnjak vsega posnemanja vreden.

— **Brežice.** Za zastavo „Brežiškega Sokola“ so nabrale po blokih: gospa M. Kos na Bizeljskem K 15[—], gospa Celestina Frece Staravas K 10[—], gospodična Vera Versec v Sevnici K 20[—], gospodična Anka Kacjan v Rajhenburgu K 15[—]. Rodoljubnim zaščitnicam sokolske ideje iskrena zahvala in bratski: Nazdar!

— **Brežice.** Dne 11. t. m. se je igral posestnikov sin Franc Urek v Št. Lenartu pri Brežicah s samokresom, ne vedoč, da je nabit; orožje je sprožil tako nesrečno, da je nevarno poškodoval svojega 9 letnega brata, ki je dne 13. t. m. v bolnišnici umrl, akoravno je bil operiran. Kropla mu je predrla črevesa.

— **Brežice.** Gospodinje, pazite! Neka slovenska tvrdka je naročila pri neki „protinarodni“ tvrdki moko, akoravno je prej prodajala Majdičevo moko. V treh dneh se je pritožilo več gospodinj, in trgovec je priznal, da se je dal pregovoriti k prodaji „tuj“ moke na mesto izvrstne Majdičeve. Gospodinje! Vaša dolžnost je, da zahtevate od svojih trgovcev le Majdičevo moko. Proč s tujim blagom!

— **Videm.** Po dolgotrajnem odlaganju občinske volitve smo prišli končno do cilja. Dne 11. t. m. je bila volitev starešinstva. Dosedanji župan Franc Ban je bil zopet izvoljen županom. Ker je vže precej popravil, kar je nemškutarija v občini zagrešila, snemo upati, da bo nadalje občino oskrboval v prid in čast svojih občanov. Imamo le to željo, da se ne bi več nemškutarilo; saj menda znajo naši birokrati slovenski. Slovensko uradovanje bodi naš smoter za naprej!

— **Brežice.** Uspojamo si opozoriti vse posestnike vozov, da je po najnovejši določbi policajnega reda za ceste predpisano, da mora imeti vsak tovorni voz tablico z napisom lastnika voza. Take tablice izdeluje Andr. Zalokar, kleparski mojster v Brežicah, v hiši zdravnika dr. Jos. Strašeka, po najnižjih cenah.

— **Občinske volitve v Volovskem-Opatiji,** v tem svetovnoznanim zdravilišču v Istri, so bile v pondeljek zaključene s popolno zmago hrvatske narodne stranke. Nemci so se obnašali zadnje čase tako oholo, kakor bi bili gospodarji tam; zato so se združili domačini — začeli boj — ki je končal sijajno za Hrvate: v III. razredu so dobili hrvatski kandidatje po 258 glasov, nasprotnikov ni bilo blizu; v II. razredu so dobili hrvatski kandidatje po 23, nemški po 11 glasov, I. razred je volil enoglasno hrvatske kandidate.

— **Nedeljski početek v odvetniških pisarnah.** Odvetniška zbornica na Dunaju je sklenila, da uvedejo odvetniki popolni nedeljski početek v svojih pisarnah še prej, nego bo to vprašanje rešeno zakonitim putem.

— **Bivši linški škof** Jožef Rudigier je proglašen za „častitljivega služabnika božjega“ in bo gotovo tekotom let proglašen svetnikom. Čudno na celi stvari je edino to, da je cesar sedanjemu linškemu škofu Doppelbauerju brzojavno čestital, češ, da je zelo vzradošen, da je ta zadeva v najboljšem tiru in da je upanje, da se ta odlični škof v priznanje njegovega izvrstnega delovanja proglasi svetnikom. Škof Rudigier je bil eden onih, ki je vodil l. 1867. strasten boj proti konfesionalnim zakonom celo v pastirskih listih, in to še takrat, ko so bili že od cesarja sankcionirani. L. 1868. je prešla sodna oblast v zakonskih zadevah od škofijskih na posvetna sodišča; Rudigier se je uprl ter ni hotel izročiti aktov. Državno pravdnništvo ga je tožilo radi hudodelstva motenja javnega miru; bil je od porotnikov obsojen na 12 dni ječe, a cesar ga je takoj drugi dan pomilostil. Toliko zgodovinska dejstva.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je imela dne 6. decembra 1905 svojo 166. vodstveno sejo v družbinih prostorih „Nar. doma“. Navzočni: Tomo Zupan, prvomestnik; Luka Svetec, podpredsednik; dr. Ivan Svetina; Ivan Šubic in Anton Žlogar, tajnik. Izmed nadzorništva je bil navzoč Anton Svetek. Svojo odsotnot sta opravičila blagajnik dr. Ivan Milan Hribar in odbornik dr. Pavel Turner. — Po običajnem prvomestnikovem pozdravu se je razpravljalo o prevzetju

neke šole na Koroškem, kakor tudi o nameravani šentjakovski šoli v Rožu na Koroškem. Potem se je sprejel načrt določil o preskrbninskih užitkih družbinah posvetnih učiteljev, učiteljic ter otroških vrtnaric. Tudi se je sklenilo v eni prihodnjih sej regulirati dejavnostne prejemke otroških vrtnaric, nakar se določi dan, s katerim stopi statut o preskrbninskem zakladu v veljavo. Potem ko so se obvestili udje vodstvenega odbora o dopisih, došlih od zadnje seje do danes, zaključil je ob 6. prvomestnik sejo.

— **Zagrebski vseučiliščniki** so si osnovali „akademični socijološki klub“, katerega namen je resno medsebojno razmotrivanje narodno-socijalnih odnosov hrvatskega naroda, obenem pa prirejanje poljudno-znanstvenih predavanj po Hrvatskem v smislu delovanja ljudskih vseučilišč. Pojavi resne dijaške organizacije na podlagi resnega dela se množe med hrvaškimi in slovenskimi vseučiliščniki.

— **Šestdesetletnico** velikega hrvatskega pesnika in kritika Franja pl. Markovića so slavili minolo nedeljo v Zagrebu. Hrvatsko književno društvo je priredilo lepo slovesnost, kateri je prisostvovalo veliko število hrvatskih pisateljev, mnogobrojno narodno občinstvo in dijaštvo. Zvečer so igrali v zagrebškem gledišču Markovićevo igro: „Karl Drački“. — Marković je učen in plodovit pisatelj. Tudi za Slovence se vrlo zanima. Pred leti je potoval po ljutomerskih gorica in murskem polju, osobito si je ogledal dom Stanka Vraza, in v svoji brošuri se jako ugodno izraža o tamošnjih prebivalcih. Zato mu kličemo tudi mi: Da živi še mnoga leta v čast in korist hrvatske književnosti!

— **V zagrebškem občinskem zastopu** je v seji minolega ponedeljka izrekla večina nezaupnico županu dr. Amrušu s. tem, da ni odobrila proračuna. Dr. Amruš nam je poznan izža koprivniških volitev, ko je kandidiral kot kandidat mažaronov, frankovcev in konservativcev proti narodnemu hrvatskemu kandidatu dr. Potočnjaku. Nezaupnica pomeni padec župana Amruša. Toda Amruš je izjavil, da ne odstopi. V obče se misli, da pomeni ta izjava toliko kakor: občinski zastop bo razpuščen in Amruš bo imenovan vladnim komisarjem. Pričakovati je zanimivih dogodkov. Mislimo pa, da hrvatska vlada neprevidno peha v iskro v srcih hrvatskega naroda.

— **Izjava.** Lani v juniju se je posvetoval odsek dunajskega slov. dijaštva o že dolgo nameravani priredbi vsedijaškega shoda. Zastopniki vseh struj so se načelno izrekli za shod. Glede njegove realizacije pa se je po daljši debati soglasno sklenilo, da se shod ne vrši že v letošnjih velikih počitnicah, ampak pozneje. — O tej seji so širili delegati klerikalnega dijaštva notorično neresnične vesti z očitnim namenom si povzdigniti popularnost na troške „Slovenije“. Ker je zaupanje v resnicoljubje in honetnost delegatov v naših razmerah temeljni pogoj vsakemu dogovarjanju, je gotovo popolnoma opravičen sklep „Slovenije“ z dne 4. listopada t. l., da ne stopi več v zadevi vseslovenskega dijaškega shoda v noben stik z „Danico“, ako se ta strinja z nastopanjem svojih delegatov. — Neresničnost trditev „Danicinih“ zastopnikov je tako notorična, da je vsako preiskovanje in tajeenje izključeno. Zato nismo hoteli misliti, da se bode celo društvo identificiralo z njimi, in smo sklicali na dan 13. t. m. sestanek, kjer naj bi se zadeva poravnala in bi se začelo delati za že nujni vsedijaški shod. — „Danica“ se sestanka ni udeležila, da se izogne častni dolžnosti, dati „Sloveniji“ zadoščenje. Svojo odsotnost pa je „opravičevala“ s pravnimi uveti, ki z daleka nimajo nič opraviti z vprašanjem vsedijaškega shoda.

S tem nelojalnim in vse prejkot honetnim nastopom je „Danica“ pokopala vseslovenski dijaški shod.

Na Dunaju, dne 14. grudnia 1905.

Za odbor akad. društva „Slovenije“

Anton Lovše t. č. predsednik, Fetič t. tajnik.

— **Promocija.** J. M. C. Ivan Lavrenčič, pravni praktikant c. kr. deželne sodišča v Ljubljani, je bil v soboto 16. t. m. promoviran na c. kr. češki univerzi v Pragi doktorjem prava.

— **V Litiji na Kranjskem** je umrl vri narodnjak, knjigovodja g. Anton Jeločnik. — V Dolenjem Logatcu je umrl šolski vodja, naobražen glasbenik g. Alojzij Pin. — V Spodnji Šiški je umrl hišni posestnik g. Ivan Malavašič. — V Črnomlju je umrl poštni pomožni uradnik g. Franc Šusteršič.

— **Praktično-teoretični tečaj za babice** v slovenskem jeziku se otvori s 1. februarjem 1906 na c. kr. učilišču za babice v Trstu. Poslušalke ne smejo biti stare nad 40, neomožene ne pod 24 let.

— **Premoženje češkega naroda.** Danes deluje v Pragi 15 bank in 53 podružnic na Češkem, Moravskem, Šlezkem in drugih avstrijskih kronovinah. Premoženje vseh praških bank in posojilnic je znašalo l. 1903 K 2165 milijonov — 1½ milijarde več kot l. 1888. Številke menda govore dovolj jasno!

— **Proti zvišanju plač državnih uradnikov** se je izreker finančni minister Kozel. Pravi, da naj drž. uradniki kolikor mogoče omeje

svoje potrebnosti in izdatke. Žalostno je, če država nima za svoje uradnike denarja, da bi jim vsaj nekoliko izboljšala stanje, med tem ko ima vedno dovolj denarja za kanone in je tudi takoj pripravljena žrtvovati vsako leto 9 milijonov za zvišanje duhovniških plač. Nismo proti temu, da se tudi temu stanu pomaga, a naj se ravna pravično napram vsem stanovom.

— **Na državnih železnica**h se znižajo cene za društvena potovanja, in sicer pri 300 osebah za 40—50%, pri manjših družčinah pa za 20 do 30%.

— **Za odvetnike.** Disciplinarni svet najvišjega sodišča se je izrekel, da je odvetnik, ki vodi pravdo, o kateri že naprej ve, da ne more z njo prodrati, kriv prestopka proti dolžnostim svojega stanu.

— **Morilec cesarice Elizabete** — blazen. Luccheni, ki je našo cesarico v Genovi umoril in bil obsojen v dosmrtno ječo, ker v Švici smrtne kazni ni, zblaznel je v njej. Ravno to se je zgodilo morilec italijanskega kralja Humberta. To govori iz ozirov ljudomilosti za smrtno kazen, ker ta hitra smrt je gotovo milejša, kakor muke do blaznosti.

— **Delavec** — minister. Novi angleški minister John Burns je navaden delavec pri strojih. Dobil je 4000 brzojavnih čestitk ob imenovanju za ministra. Med novimi angleškimi ministri je bil prvi, ki je prevzel svoje novo mesto. V urad je prišel v svoji navadni obleki brez površnika in rokavic, kjer si je dal predstaviti uradnike, ki so seveda bili vsi v salonski obleki. Burns stane še vedno v svoji mali hišici, ki leži v nekem londonskem predmestju. Njegova žena opravlja vsa dela sama in nima nobene dekle.

Dopisi.

Dobrna pri Celju. V vsakdanjem boju proti nasilnosti nemčurskega življa zapazi človek marsikatero zanimivost, katero bi morebiti v brezskrbnem in mirnem življenju spregledal. Tako smo se na Dobrni naučili tega, da, če prijemamo nemčurje bolj trdo, so mirnejši; kakor hitro jim pa začnemo — iz samega usmiljenja — prizanašati, zraste jim greben in mislijo, da smejo nekaznovano storiti vse, kar jim je ljubo in drago. Parkrat smo to že poskusili. Hranili smo orožje in svetovali nemčurjem, da naj se spametujejo, in če si že polnijo lačne želodece in prazne trebuške z našim kruhom, naj vsaj Slovence, med katerimi in od katerih živijo, pustijo pri miru. Kakor pa sedaj vidimo, bilo je vsakokrat zastoj. Našo prizanesljivost so si razlagali kakor slabost, in vsako priložnost, katero so zapazili, so porabili za udarec na Slovence. Mi smo vseeno čakali misleč, da jih zgrevajo, in da se poboljšajo. Zadnjič smo jim svetovali letošnjo spomlad, da naj mirujejo in nas pustijo v miru, da hočemo nekaj časa odnehati in počakati. Pa varali smo se. Tekom leta so si stuhotali novih hudobij; zatekli so se v naročje najumazanejših nemčurskih listov in nagromadili so laži in zlobnosti, da nismo verjeli svojim ušesom, ko smo sčasoma slišali vse to. Pa vsake reči je enkrat konec; tako tudi naše potrpečljivosti. Danes izjavljamo dobrnski gnjili nemškutariji, da je sedaj izbrisana iz našega spomina beseda, ki se imenuje „mir“; da ne poznamo nobene prizanesljivosti, nobenega usmiljenja; da pardona ne sprejmemo, pa tudi ne damo. Naj se enkrat odloči! Sprejmemo vsiljeni nam boj, zaplesati hočemo ples, da se bo nemčurjem steno pred očmi in zvrtilo v glavi. Pa kaj nam to mar! Dovolj smo pretrpeli, dovolj dolgo se dali sramotiti od lačne nemčurske druhali, sedaj bodi temu konec! Zobja za zob! In že danes izpovemo, da ne bomo prizanašali nikomur. Gre se za „biti“ ali „ne biti“. In prišli bomo sčasoma tam, kjer se bo čutilo najbolj, stresli stebre, na katerih stoji nemčurska zračna palača, in videli bomo, ali se bo mogla zoperstavljati. Mi se boja ne ustrašimo! Veselo gledamo v svet, orožje nam je svetlo, cilj jasen pred očmi in ta je: pravice slovenskega ljudstva na slovenski zemlji! Vsakega, kateri hoče biti z nami, sprejmemo z veseljem v svoje vrste, kdor se pa postavi na nasprotno stran, bo deležen tega, kar je namenjeno nemčurstvu na Dobrni. Treba bo torej odločiti se kmalu. Polovčarstva ne bomo pripoznali. Ali Slovenec ali nemčur! Tistih par Nemcev, ki so na Dobrni, bi pa že sedaj prav lepo opozorili na to, da ne bo dobro vtikati se v naše razmere. Če hočejo živeti med nami, naj se obnašajo tako, kakor se gostom spodoci, gospodarji smo pa Slovenci. To naj bo enkrat za vselej povedano na glas. Kdor se bo ravnal po tem, dobro; kdor pa ne, naj si nasledke pripiše sam sebi. Toliko v pojasnilo za reči, ki imajo priti! V kratkem imamo občinske volitve in takrat bo najboljša priložnost, da se bo pokazala barya. Takrat se ne bo moglo reči: Jaz sem „tudi Slovehec“, ampak glasovati se bo moralo za Slovence ali za nemčurje. Dne 20. decembra se torej vidimo in takrat si naredimo načrt, ko bomo videli svoje vrste in vrste odpadnikov in narodnih izdajci, ki bodo potegnili z našimi najhujšimi nasprotniki. Naj torej vsak dobro premisli, predno bo volil, na katero stran bo volil. Vse, kateri ostanejo doma

brez vzroka, šteli bomo k nasprotnikom, ker jim bodo s tem pomagali. Na svidenje dne 20. decembra!

Šoštanj. Na občnem zboru skupne obrtne zadruge Šoštanj dne 26. novembra 1905 je sklenilo nad 150 navzočih samostojnih obrtnikov, da si ustanovijo svojo pomožno blagajno, pri kateri bodo dobivali vsi obrtniki člani za izvrševanje svoje obrti hitro denarno pomoč. Naročilo se je načelniku skupne obrtne zadruge gosp. Hlebu, da naj skrbi za pomnoženje že sestavljenih pravil bodoče pomožne blagajne, ter porazdeli med člane skupne obrtne zadruge. Tej potrebi bodoči zadrugi bo namen, da hitro odpomore vsem obrtnikom, in bo posebno važna za manj premožne. Koga izmed obrtnikov ni že vsaj enkrat zadela noda, da ga je kak upnik za kakih par kron neusmiljeno mučil in mu povzročil trikrat toliko stroškov, kakor je imel tirjati?

Vsem takim in enakim neprilikam bo z ustanovitvijo te pomožne blagajne konec.

Po pravilih lahko vsak obrtnik v sodnem okraju Šoštanj ali tudi zunaj tega okraja postane član te blagajne. Vsak od je dolžan v teku leta vplačati delež po 50 K. Ta delež lahko vplača naenkrat ali pa tudi v tedenskih obrokih ali tudi mesečno.

Delež je last uda in ga ne more nikdo zadržati; obresti od vloženega deleža začnejo rasti še le po preteku enega leta.

Posojilo daje se samo članom na menice; kot poroki lahko fungirajo tudi nečlani.

Tudi ima izposojevalec lahko svojega dolžnika za poroka. Posojilo se sme tudi v manjših zneskih vračati, kakor je bilo določeno pri izposojilu; enemu članu se dovoli po več posojil, dokler je varščina in dokler ne presega kreditne liste, na kojoj so vezani funkcionarji. Uradovalo se bode vsak dan ob določenem času, in je vsled tega vsak dan možno dobiti posojilo.

Že nekaj časa sem vidimo, da skupna obrtna zadruga Šoštanj z vso vnemo izvršuje svoj namen in dolžnosti in spodbuja svoje člane, da napredujejo.

Ustanovila nam je s pomočjo drugih korporacij toliko potrebno obrtno nadaljevalno šolo, ki je že od ministrstva potrjena in sprejeta v vrsto onih šol, koje država subvencionira. Za to šolo je določena letna državna podpora po 400 K, koji znesek je šola za tekoče leto že prejela. Tudi za bodočo pomožno blagajno za mojstre je obljubljena podpora.

Izposlovalo se bode brezobrestno posojilo kakih tisoč kron.

Zbudimo se že vendar enkrat in pomagajmo si sami! Če nam bodo drugi rezali kruh, ga bomo stradali.

Pragersko. Sili nas, da spregovorimo o naših zadevah. Razmere, v kojih se nahajamo, so za nas Pragerske Slovence skrajno žaljive. Boriti se nam je proti nemčurskemu pritisku, ako hočemo, da ne podležemo. Pri nas na Pragerskem imamo 5 gostiln, oziroma 6, in le dva gostilničarja imata naročen naš list, namreč občepostovani g. Košorok in g. Medenschek. Ne moremo trditi, da nam je g. Medenschek naročil „Domovino“ morda kot narodnjak. Opozoriti ga pa hočemo na nedostatek, kateri je skrajno žaljiv za narodno čuteče občinstvo, da namreč ne najde naš list dostojnega prostora v njegovi gostilni. Ako hočemo čitati naš list, ga moramo iskati za mizami, po klopeh, v tem ko zavzema nebroj nemških listov dostojno mesto. G. Medenschek, ali se našega lista sramujete? In če pridejo Slovenci v vašo gostilno, ali se jih tudi sramujete? Želimo da se ta nedostatek odstrani!

G. Turčič, zakaj se pa vi upirate naročiti nam „Domovino“. Ali nas hočete še naprej izživati s samimi nemškimi listi? Vprašamo vas: Kdo zahaja v vašo gostilno? Kdo zahaja v vašo trgovino? Kdo kupuje vaše zemlje? Pomislite, da je vaš obstoj odvisen od slovenskih delavcev, vaših odjemalcev! In vi nam ne privoščite slovenskega časopisa?

Prepričani smo, da nihče ne čita vaših nemških listov, v tem ko se vedno povprašuje po slovenskih. No, pa upamo, da nam g. Turčič izpolni našo željo, in nam preskrbi „Domovino“. Narodno čuteči Slovenci, obiskujmo edinole gostilne, v kojih se nahaja naš list.

Društveno gibanje.

— **Društvo „Domovina** v Gradcu je pričelo z dnem 5. nov. 1905 s poučnimi predavanji in učenjem nemškega in slov. jezika za člane, ki se za to zanimajo. Bilo je do zdaj pet predavanj ob jako mnogobrojni udeležbi društvenikov in sicer: vsako nedeljo od 6. do 9. ure zvečer. Predaval je g. phil. Val. Božič in sicer: 1. Pregleden opis, kako so prišle posamezne dežele k avstrijski državi. 2. Žensko vprašanje s socijalnega stališča. 3. Razvoj avstrijske države od leta 1848. do 1867. Prehod iz absolutistične k konstitucionalni vladi. 4. Državni zbor in delegacije. (Pomen in naloge). 5. Zgodovina in pomen splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice. — Nemški in slovenski jezik poučuje g. phil. Gorjanc vsako nedeljo od 4. do 6. ure popoldne.

Gospodarstvo.

Rigolanje za ameriške nasade.

(Konec.)

Dosedanji način dobave trtaih cepljenk od strani dežele bil je kar naravnost ovira za napredek našega vinogradništva, ker je oddajala premožnejšim vinogradnikom t. j. grajščakom in drugim protežirancem, in le tem, trte I. vrste, ki so edino sposobne za sajenje, četudi za tretjino dražje; manj premožnim t. j. kmetovalcem pa II. in III. vrsto pomešano za 16 K 100 komadov, ki pa zvečina niso bile 5 K vredne. Izjemoma se je I. vrsta trsja dala le tedaj manj premožnim vinogradnikom, če ga zgoraj imenovani dež. protežiranci niso več rabili, in ga je deželi preostalo, kakor n. pr. letošnjo spomlad.

Naše mnenje je, da, ko bi bili vinogradniki namesto Spodnji Stajerci Gornji Stajerci, torej Nemci, bi bilo trsje deželnih trtnic že zdavna po 10 K, ker za poslednje imajo v Gradcu deželni mošnjicek ravno v tisti meri odprt, kot ga imajo za nas vsakem oziru zaprtega.

V dokaz pa, da so bili manj premožni z malovrednim trsjem II. in III. razreda res neprimerno na slabšem od onih, ki so odbrano trsje I. razreda za tretjino dražje plačali, nastavimo na toozirne skušnje naslanjajoči rentabilitetni račun, in vzemimo za podlago pol orala zemlje ter dobo petih let v normalnih razmerah: Za pol orala sveta je treba okroglo 2000 trt in je zanje dal „prvi“ po 24 K 100 kom. I. vrste K 480—2000 trt, za katere je „drugi“ dal 16 K 100 kom. II. vrste K 360—, izdal torej „prvi“ več K 120—.

„Prvemu“ je rastle 100%, in je torej krparija v naslednjih letih odpadla.

„Prvi“ je imel tretje leto na tem pol orala že 4 hl vina po 50 vin. = K 200—, četrto leto 10 hl po 50 vin. = K 500—, peto leto 14 hl po 50 vin. = K 700—, skupaj dohodkov v petih letih K 1400—.

„Drugemu“ je od trt II. vrste rastle od dveh tisoč: 30% t. j. 600 trt dovoljno, 40% t. j. 800 trt slabo, 30% t. j. 600 trt se je posušilo.

Vsled tega je moral drugo leto kupiti 600 trt, in kupil jih ni več od dežele, ampak, ker so se dobljavale in se še dobivajo, od privatnih trtorejcev boljše in cenejše ter je plačal zanje po 20 K za I. razr. vrsto = K 120—, stroškov je imel pri sajenju teh trt K 35—, skupaj K 155—.

Pridelal pa je vsled zaostanka in sploh slabe rasti v tretjem letu namestu 4 hl le 1 hl po 50 vin. = K 50—, v četrtem letu iz ravno tega vzroka le 4 hl po 50 vin. = K 200—, v petem letu iz ravno tega vzroka le 10 hl po 50 vin. = K 500—, skupaj K 750—.

„Prvi“ je torej na isti površini pridelal več od „drugega“ za vrednost K 650—, in še k tomu prištejemo onih K 35— izdanih za posajevanje izostalih 600 trt, tako pridemo do zaključka, da je ubogi vinogradnik, ki je v svoji nevednosti prvotno mislil, da je od dežele kupljene trte zelo po ceni dobil, bil oškodovan za K 685—.

Opozorim še posebej, na to, da je ta račun sestavljen za malo površje: pol orala in če pomislimo koliko sto orlov gorice se je nasadilo s takim malovrednim trsjem, si lahko na prste zračunimo, za koliko sto tisočakov je oškodovala dežela uboge vinogradnike, mesto, da bi dala vreči primerne odstotke takega trsja na smetišče.

Pri oddaji amer. ključic iz deželnih nasadov pa se postopa istotako. Večina boljših ključic, to je tistih, ki so iz spodnje strani odrezane rozge, takoiimenovane zemljikove, se rezervirajo za deželne trtnice, in one narezane iz vršičkov se oddajajo po „znižani ceni“ 10 K za 1000 ubogim vinogradnikom. Take ključice so pa popolnoma nesposobne za cepljenje in jih le prav malo odstotkov raste. Ubogi vinogradnik izda zadnji krajcar za take ničvredne in nesramno drage ključice, cepi taiste in glešta, a končno mu raste morda le 5 do 10 odstotkov. Nazadnje zgubi vse selje do vsega. Iz zgorenjega pa je razvideti kako skrbi za nas spodnještajerske vinogradnike deželna vlada in njeni tozadevni organi. J. M.

Kako popraviš prevrnjeno drevo?

Mnogokrat se zgodi, zlasti v jeseni in po zimi, da veter in sneg sadno drevo nagne na stran, dokler ga naposled skoraj popolnoma ne potlači. S tem se na eni strani drevesne korenine vzdignejo, morda celo trgajo, dočim se na nasprotni strani krčijo in vsled tega tudi kvarijo. Na prvi pogled je videti, da je drevo zgnubljeno.

Ali mu je še kaj pomoči? vpraša marsikateri kmet. Da! ali ne: se lahko odgovori gledé na okoliščine. Ako je drevo še bolj mlado in v dobri rasti, pa ne predebelo, je upanje za rešitev. Nasproti pa pri starikovem drevesu ni misliti na pomoč, ker gotovo so se mu potrgale pri padcu vse krhke korenine. To vzdigovati in naslanjati bilo bi pač prazno delo.

Nasproti pa velja to storiti pri mladem drevesu in če je že tudi precej močnega debela. To je treba vzdigniti in zravnavati. Ako je teža velika, da ljudje toliko ne zmagajo, treba napreči živino, z raznimi pripravami in vrvmi napraviti tako, da

se drevo zopet po koncu postavi. Nato pa ga vsestransko lepo podpreti, stebre prej s cunjami dobro obvit, da ne drgnejo drevesca ob gibanju.

Navadno pa se to godi le pri bolj mladih drevescih, katere človek še sam lahko privzdigne. Ta in vsa enaka naj se v jeseni ali po zimi lepo izravna in podprejo, da počakajo spomladi; in takrat se jim pomore popolnoma.

V spomladi se jim mora preskrbeti pred vsem trdne opore. Ta bodi pri mladem drevesu navadno močen po koncu stoječ kol, h kateremu se drevo močno priveže. Ako je drevo močnejše, da to ne zadostuje, naj se oskrbi kot podpora kol, ki ima zgoraj dva roglja enaka vilicam, kateri se upre na nasprotno stran drevesa. Pomniti je treba, da se mora kol ali drevo, kjer se dotikata, povsod lepo zaviti s cunjami, da se drevo ne rani od drgnjenja.

Drevo tako okovarjeno mora biti v miru še par let, dokler se korenine v novi ne zarastejo. Med tem pa je treba drevo v vejah v spomladi precej prirezovati, pri koreninah pa gnojiti, ali pa vsaj z gnojnico zalivati, da si lažje opomore.

Toda — dragi kmetje: Pomnite si, da to delo velja le, ako ste se ga lotili še za časa, kadar je drevo padlo. Dokler namreč ima še sveže korenine, pa je še prst na okoli bolj vlažna, zgodi se po gornjem nasvetu. Ako pa morda leži drevo že mesece ali celo zimo v mrazu, kateri seže morda celo do odprtih korenin, potem je naše upanje — slabo. Torej kmalu na pomoč, kadar vidimo, da je treba.

Iz tega je razvidno, kako potrebno je, da kmet-sadjerejec tudi po zimi pogosto pogleda po sadnem drevju. Marsikrat morda najde kaj, kar se za časa lahko in gotovo popravi, ko bi pa zamudil čas, bilo bi — prepozno.

Pohorski.

Tropin od sadja nikarte zavreči!

Žalostno je videti pri naših kmetih, da marsikatero stvar ali pridelek vse premalo cenijo, celo zametujejo. To se godi posebno pri tropinah od sadja. Te, ko so enkrat za most, morda drugič za kis iztiskane, se navadno zavržejo med smeti. To pa ni prav:

Gotovo je, da nobena stiskalnica ni iztisnila še vse snovi rastlin ali sadja, da ne bi preostalo še kaj. Ta malenkost pa v kuhovini za plemenske svinje še kaj lahko porabijo po zimi. Ako pomislimo, kakšno hrano marsikje dobivajo svinje v tem času, se lahko čudimo, da naša svinjereja uspeva in — ne uspeva.

Pleve uboge in resnate, vmes kakšna zmečkana repa in gorka voda, to je žalibog mnogokje vsakdanji živež tem živalim. Ni se čuditi, da pri taki hrani lahko hirajo.

In še za to hrano je dostikrat trdo! Velikokrat planinski kmetje povprašujejo na spomlad za — plevami, samo da bi se gladen želodec svinj za silo nasitil. Po ure daleč jih nosijo vkup, samo da gladne rilce nasitijo.

Temu se v veliki meri odpomore s tropinami. Nikarte jih zametavati, temuč prezračite jih s tem, da jih prekrampate in na suhem shranite. Kadar pa pride potreba, jih radi poiščite in mesto ali poleg plev uspešno porabite!

Pohorski.

Politični pregled.

— **Državni zbor.** 12. dec. Posl. Šturm (kršč. soc.) želi, naj bi se izgnalo z dunajskega vseučilišča vse rusko-židovske dijake in bi se jim sploh odrekla pravica do vstopa. — Nadaljuje se debata o predlogu dr. Baxa. Govori posl. Hybeš (soc. dem.), ki je mnenja, da je praška policija nalašč dala uprizoriti demonstracije pred nemško kazino v Pragi; zahteva, da se praška policija in žandarmerija reformirata. — Posl. Klofač (Čeh) napada nemško židovsko časopisje, ki je za časa izgredov poročalo neresnice. Izjavlja, da je min. notr. zadev Bylandt v včerajšnjem svojem odgovoru glede praških dogodkov lagal. Zahteva, da pride minister v zbornico in čuje njegov govor. Velik hrip nastane med češkimi poslanci, ker minister ni navzoč. — Govori še posl. Breznovsky (Čeh) istotako o praških dogodkih. — Poslanec Schreiner (Nemec) odgovarja, da je bilo nemško imetje v dobi demonstracij v nevarnosti in pozivlja vlado, naj ščiti Nemce. — Predlog posl. Baxa se odkloni. — Pride na vrsto nujni predlog posl. Sylvestra (Nemca) glede podaljšanja veljavnosti zakona o lokalnih železnicah, dokler se ne izda novi zakon. Vodja železn. ministrstva Vrba pravi, da bo novi zakon, ki bo vseboval marsikaj koristnega, kmalu izdelan. Sprejme se predlog, da ostane dosedanji zakon najdalje do 31. decembra 1908 v veljavi. — Posl. Hanich (soc. dem.) zahteva, naj obrtni odsek hitreje deluje obrtni zakon, da bo gosposka zbornica v stanu, zakon čimprej odobriti. — Posl. Derschatta (Nemec) in tov. vložijo nujni predlog v zadevi urejenja plačilnih in službenih razmer drž. uradnikov. — 13. dec. Sodišče v Hebu zahteva izročitev posl. Hoferja (Nemca) radi prestopka razžaljenja časti. — Predloženih je več nujnih predlogov in interpelacij. — Nadaljuje se debata glede stanja državnih uradnikov. — Posl. Straucher (divjak)

govori o razmerah državnih uradnikov v Čerovicah in želi splošno, da se poboljša plača drž. uradnikov za 30 %.

Posl. Skedl (Nemec) se pridružuje predlogu posl. Hofmana, naj se zniža službena doba na 35 let. — Govore še za predlogo posl. Hofer (Nemec), posl. Hofman (Nemec), ki omenja, da bi ne bila draginjska doklada nikakšna pomoč in zahteva jaseen odgovor vlade, posl. Slama (Čeh), ki posebej omenja, da je v mnogih kategorijah plača drž. uradnikov za polovico manjša od one vojaških uradnikov, in posl. Schreiter (Nemec). — Fin. min. Kozel se izrazi jako nenaklonjeno o predlogi, češ, da bo pač država skrbela, da se v pozameznih v resnici potrebo izrazujočih slučajih kaj zgodi, da pa o procentualnem zvišanju plač ne more biti govora. — 14. dec. Posl. Böheim (Nemec) in tov. interpelirajo radi neopravičenega postopanja dež. namestnika v Lincu proti tam zbirajočim državnim uradnikom. — Posl. Resel (soc. dem.) interpelira radi netaktnosti na tovrnem kolodvoru v Gradcu.

— **Ogrska neodvisna stranka** (Košutova koalicija) se je v svoji seji dne 11. t. m. izrekla za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Seja je bila burna in je trajala od 5. ure zvečer do 11. ure v noči. Posledice tega važnega koraka se pokažejo v bližnji bodočnosti.

— **V hrvatskem saboru** se je vršila te dni debata o interkonfesionalnem (medverskem) zakonu, s katerim bi se naj končno uredilo na Hrvatskem razmerje raznih veroizpovedanj med seboj in razmerje med vero in oblastmi. Zakon je osnovan na precej svobodoljubni podlagi, tako da sta se izrekla zanj celo zagrebški nadškof in pravoslavni metropolit Gruić. Nezadovoljen pa je z njim djakovski nadškof, naslednik velikega Strossmayerja, nezadovoljen je konservativni hrvaški list „Hrvatstvo“, nezadovoljni so bili nekateri poslanci. Vsi ti hočejo biti menda še bolj katoliški kakor je zagrebški nadškof.

— **Mažarski listi** poročajo, da izbruhne vstaja Rumuncv in z njimi združenih drugih jažno-vzhodnih ogrskih narodnosti proti strahovladi Mažarov. Prišlo bi jim sicer prav — a vendar je vest neverjetna.

— **Za naslednika Saharova** je imenovan generalni guverner v Saratovu, Maksimov.

— **Parlament v Washingtonu** je dovolil 11 milijonov dolarjev za panamski kanal.

Književnost in umetnost.

— **Občinska uprava.** V Hribarjevi tiskarni v Ljubljani je začel izhajati novi list za slovenske občine, Stane s K na leto. Urednik mu je dr. Vladimir Ravnihar.

— **Bogumil Vošnjak: Na razsvitu.** Ruske študije. Izdal Lav. Schwentner v Ljubljani. Cena K 4. po pošti K 4 30. — O tej krasni knjigi mladega našega pisatelja, prvega slovenskega potopisca v pravem pomenu besede, prinesemo obširnejšo oceno. Za danes knjigo toplo priporočamo.

— **Milka Govekarjeva: Ruska moderna.** Izdala Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani. Cena broširani knjigi K 4, vezani K 6. Tudi o tej knjigi, ki prinaša krasne prevode iz moderne ruske literature, spregovorimo obširneje ter jo danes vrlo priporočamo.

— **Županova Mica.** Veseloigra s predigro in poigro. (Talijska 20. snopič.) Cena 80 vin., s pošto 85 vin. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. — Dne 11. decembra mine 150. rojstni dan vstvaritelja slovenske drame, Antona Linhart. Za to priliko je izdal podjetni A. Gabršček njegovo igro „Županova Mica“, ki je stara sedaj že 116 let, a je še vedno stalna znanca na slovenskih gledališčih in diletantskih odrih. Novi v tej publikaciji ste predigra in poigra, napisani po osnovi dr. Vošnjaka.

— **Knjižnica za mladino. Knjiga 30. V sreca globini. Povest. Ivo Trošt.** Podjetni A. Gabršček izdaja „Knjižnico za mladino“, katere 30. knjiga leži pred nami. O povesti še obširneje sporočamo. Mladini jo priporočamo.

— **Aus dem Lande der Rechtlosigkeit und Demoralisation.** Znani hrvaški politik-mučenik dr. Potočnjak je opisal v tej brošuri sramotne justične razmere na Hrvaškem. Odlomke iz brosure prinese v kratkem tudi naš list.

Raznoterosti.

— **Koliko tobaka se porabi na vsem svetu?** O tem je sestavila vlada Zedinjenih držav precej natančno statistiko. Številke povedo najprej težo porabljenega tobaka v posameznih deželah, potem pa težo tobaka za posamezno osebo: Zedinjene države 440.000.000 funtov skupno — 5 40 funtov za osebo; Nemčija 201.753.000 — 3 44; Rusija 150.244.000 — 1 10; Francija 84.393.000 — 2 16; Anglija 83.278.000 — 1 95; Avstrija 78.755.000 — 3 02; Ogrska 47.905.000 — 2 42; Belgija 44.373.000 — 6 11; Italija 34.549.000 — 1 05; Mehika 18.870.000 — 1 39; Kanada 15.400.000 — 2 74; Avstralija 10.158.000 — 2 59. Konzum vseh 12 dežel 1.209.678.000 funtov, povprečno 2,79 za osebo.

— **Kako se prav je,** da človeku dobro tekne, o tem vprašanju se je oglašil profesor Einhorn v nekem zdravniškem časniku. Izumil je za pravi način življanja jedi grško besedo „ev-fagija“ (lepo zavživanje), prenačle jedce imenuje „tahitage“, prepočasne „braditage“. Imenovani profesor pravi, da že sv. pismo predpisuje, kedaj naj človek je, z zapevedjo: „v potu svojega obraza jej svoj kruh!“ Pred jedjo naj torej človek dela, ne da bi se presilil, po jedi pa si naj nekoliko počije. Pri jedi naj ima človek mir, naj ne misli na resne ali žalostne reči in naj ima prijetno družbo, ki se tudi, pri jedi tako obnaša, da ne vzame družbi slasti. Treba je zato v otročjih letih ljudi lepo jesti učiti. Ako sosed pri mizi „čmaka“ kakor ščetinci pri koritu, prežene svoji družbi vse veselje nad jedjo, ako se naslanja na mizo, kaže se nerodnega hribovca, ako deva z nožem jedi v usta, straši družino svojo, da si bo prerezal ustnice ali jezik. Kdor pa prehitro je, ne zgrize jedi dosti in si vstvarja težave v želodcu in črevih. Voda naj vedno namaka jedi, ker pomnoži tek in jedi hladi. Hude skrbi kratijo prebavo in vsako kršenje dela možganov moti tudi dobro delo želodca in črev. Skrbeti je, da se človek že veseli, če jedi zagleda, in zato je treba tudi lepe posode in slastne priprave na mizo. Natančne šege, katere ima „dobra družba“ pri jedi, niso prazne sitnosti, ampak vzvišujejo, ko se jih človek enkrat privadi, slast nad jedjo in dobro prebavo. Spadajo torej tudi k higijeni ali skrbi za zdravje.

— **Osveta.** Gospa Werghman v Čikagu se je v svojem zakonskem življenju uverila, da je njen mož ni vzel iz ljubezni, ampak samo zaradi denarja. Da se mu osveti, vzela je ves svoj imetek okoli 80.000 K in ga zažgala. Komu je s tem dejanjem napravila največjo škodo, ni težko uganiti.

— **Koliko teže ima milijarda?** Po podatkih nekega pariškega lista tehta milijarda (tisoč milijonov denarja) v srebru pet milijonov kilogramov, v zlatu pa 322.580 kg. V denarju po pet in deset centimov znese teža sto milijonov kilogramov, v bankovcih po tisoč frankov samo 1780 kg. V bankovcih po tisoč frankov odtehtala bi milijarda 18 krepkih mož, kateri vsak bi moral 100 kg tehtati. V zlatu bi odtehtala milijarda 3226 takih mož, v srebru 50.000, v bakru pa celi milijon!

— **Preveč!** Gospod mojster sedijo v gostilni pri „Pisanem mačku“. Naenkrat prisopiha vajenec Nace: „Gospa mojsterca so dobili lepega fantka.“ Mojster: „Bravo, bravo, zdaj pa le en štefan na mizo. Nace, ti pa pojdi domov povedat, da že pridem.“ Čez četrte ure jo spet primaha Nace in zakliče: „Gospa mojsterca so dobili še enega fantka.“ Mojster: „Ka-aj? Ka-aj? No pa še en liter na mizo! Kmalu pridem.“ Komaj preteče par minut in Nace je spet tukaj: „Gospa mojsterca so še enega fantka kupili.“ Mojster ves iz sebe: „O hudiča, zdaj moram pa kar precej domu, če ne, jih dobi še par!“

— **Najhitrejši parnik na morju.** V novejšem času je potovanje po morju nekaka konkurenca med ladjami glede njih hitrosti. Tudi razna gosпода ljubi ta „šport“ ali zabavo. Dosedaj je imel prvenstvo nagle vožnje nemški parnik „Cesar Viljem Veliki“, kateri je preplul v eni uri 22 morskih milj. (Ena morska milja znaša 1855 kilometrov.) Sedaj pa je tega nagliča prehitel parnik „Deutschland“, kateri preleti v uri 23 morskih milj. Prvi parnik ima parni stroj za 28 tisoč konjskih sil, dočim jih ima drugi za 33 tisoč. Sedaj je toraj ta najnageljši parnik med Nemčijo in Ameriko.

— **Kako naglo plava riba?** Francoski nčenjak H. Regnar je po mnogem preiskovanju prišel do zaključka, da riba, kadar napne vse sile, preplava v sekundi desetkrat toliko daljave, kakor dolgo je nje telo. Riba pol metra dolga more v četrte ure preplavati 2000 metrov, riba 10 cm dolga pa do 400 metrov daljave.

— **Jetika in stanovanje.** Že davno so dognali zdravniki, da se razširja jetika ne toliko vsled slabo zidanih stanovanj, kakor predvsem zaradi dejstva, da živi zlasti po mestih velik del prebivalstva v ozki dotiki z nečednimi, pokaljšajočimi in pljuvajočimi bolniki v temnih ozkih, smazanih stanovanjih. Da se prihrani nekaj drv, se taka stanovanja pozimi skoraj nikoli ne zračijo. Posledica tega so raznotere bolezni, zlasti pa jetika. Kali jetike ima skoraj vsakdo v sebi; toda kdor je sicer krepak ter zdrave krvi, zmaga te kali; slabotni ljudje pa podležejo, posebno če občujejo s pljučno bolnimi ali če celo stanujejo z njimi v isti sobi. Posebne pozornosti je treba, kadar je človek prehlajen; kdor je nagnjen k jetiki in pride takrat s tuberkuloznimi v dotiko, je silno velika nevarnost, da dobi tudi sam jetiko. Nadalje pa oboli mnogo ljudi, ako gredo stanovat v stanovanje, ki ga je malo prej okužil bolnik, za katerim se ni dosti izčistilo. Zato naj bi gospodinje, ki iščejo za svoje stanovanje, pač natančno poizvedele, kdo je bival prej v dotičnih sobah; marsikateri pojav jetike bi se zabranil na ta način. Boj proti tuberkulozi treba je bojevati tudi po stanovanjih, da ne postanejo druge osebe žrtve te zavratne morilke človeštva.

— **Hrast, star 2900 let.** Pozornost prirodoslovcev vzbujajo neki hrast, kateri stoji na otoku Chin v Malej Aziji. Njega mladost se sodi od časa Homerja, bil je močan že ob času Davida in je do danes se silno razrastle na vejah in koreninah. V premeru je širok devet metrov. — Prirodoslovec Jaemaine Horticole trdi, da je to naibž najstarejše drevo na svetu.

Odprto pismo

gospodu Janezu Voglarju, nadučitelju na Dobrni.

Dne 7. decembra sva podpisana pribijala šolsko tablo z novim napisom na šolo. Pri tej priliki ste se Vi, g. nadučitelj in Vaša gospa obnašali proti nama tako, da morava javno izreči, da tega obnašanja s svojo delavsko pametjo ne razumeva. Midva nisva nuda krajnega šolskega sveta, zato nimava nobene odgovornosti ne za tablo ne za napis. Imela sva samo naročilo, da jo obesiva na šolo. Kaj torej naju briga to, če je tabla s samo slovenskim napisom „izživalna“ ali ne. To povejte šolskemu svetu, ne pa nama. Ravno tako ste nama očitali, da nihče ne popravi plotu, za tablo pa je takoj denar. Nadalje ste rekli, da bodo sedaj, ko je tabla slovenska, hodili vsi zdravi in kruljavi otroci iz Vrbe v šolo. Nadalje, da takšne razdrapanje šole ni nikjer, kakor je tukaj. Tudi, da ste zadosti naroden učitelj. Vsega tega nama ni treba vedeti. Po najini delavski pameti spada vse to v krajni šolski svet. Vaša gospa je pa nama klicala, da je znala prej nemške pesmi peti kakor slovenske. Tudi tega nama ni treba vedeti, ker se ne misli od Vaše gospe učiti nemških pesmi. Ker nama ni bilo za to, da bi se bila z Vami takrat prepirala na javni cesti, piševa Vam v vsej ponižnosti to pismo in prašava vse slovenske učitelje, ali je bilo Vaše ravnanje proti nama v čast učiteljstvu ali ne.

Na Dobrni, dne 7. decembra 1905.

Švent Jakob.

Lipičnik Jožef.

Zahvala.

(627) 1

Povodom nam prebridke smrti našega dobrega soproga, očeta ozir. tasta in deda, gospoda

Ignacija Ranzinger

gostilničarja v Trbovljah-Vodah

se nam je od vseh strani izkazalo toliko tolažilnega sočutja, da nam ni mogoče se vsem osebno zahvaliti. Izrekamo torej na tem mestu našo najpristranejšo zahvalo blag. gospodu županu in dež. poslancu Ferdu Roš, sl. gasilnemu društvu Trbovlje, ki je s svojo godbo na tako sijajen način počastila svojega dolgoletnega člana, sl. požarni brambi iz Hrastnika, gg. pevcem za njih ganljivo petje, sl. učiteljskim zborom trboveljskih šol z velec. gosposdom c. kr. nadzornikom G. Vodusekom na čelu, gg. uradnikom trboveljskega rudokopa, sl. žandarskemu oddelku, nadalje vsem prijateljem in znancem, ki so se pokojnika spominjali z vencji in šopki ter ga v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

TRBOVLJE-VODE, 11. decembra 1905.

Žaljujoči ostali.

Osobje za pristavo

se išče, pristavnik mora biti več posla s konji, žena pa mora razumeti svinjerejo. — Vpraša se v upravnistvu „Domovine“. (631) 3-1

Pri prvovrstni avstrijski **zavarovalni družbi proti požaru in za življenje** najdejo 17-16

posredovalci

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoči se postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni **potovalci** pa dobro trajno službo. Ponudbe pod „15.305“ Gradec, poste restante.

Prodam

ročno, železno gonilno kolo (Handschrungrad) težko 400 kg. Zraven stolajo, ročka in vsi pripadki. (629) 1

VINCENC ČAMERNIK, kamnoseški mojster, Celje.

Čas je denar

tako misli skrbna gospodinja, ki rajši kupuje izborne testenine **ŽNIDERSIČ & VALENCIČ-A** nego da bi tratila zlati čas z **XXXXXX izdelovanjem. XXXXXX**

(516) 20-11

Naprodaj je

lepo posestvo

zraven farne cerkve, obstoječe iz treh poslopij, v hiši se nahaja **gostilna in trgovina**, zraven je njiva, ki meri 1 oral; 3 orali je travnikov, ki je s sadnim drevjem zasajen. Naslov pove upravnistvo „Domovine“. (628) 3-1

Naprodaj je

prodajalniška oprava, pripravna za manjšo trgovino po nizki ceni. Po dogovoru se tudi lahko prevzame cela trgovina v najem. Vpraša se v trgovini

Fani Obržan, širje pri Zid. mostu.

104-19

(511/b)

Blagajnice varne pred ognjem in vlomom

prodaja v vseh velikostih najboljše izdelane firma, ki obstoji že nad 30 let

S. Berger

Dunaj, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. ::::

Izvrševanje hmeljskih žičnih nasadov

po naj-boljšem **žateškem sistemu** sprejemata inkl. z materijalom

Jožef Loewenbach & sin, eksport hmeljskih drog v ŽATCU.

Slav. graščinskemu oskrbnistvu Medvedjega dvora v Braslovčah sva pretečeno spomlad izvršila **vzorni nasad** v polno zadovoljnost in je lastnik pripravljen vsak čas na željo dati **pojasnilo o njegovih vrlinah.**

(626) 2-1

Najprimernejša božična

in novoletna darila

(20) —28

Pozor!

Znižane cene.

Pozor!

Prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti

Rafael Salmič

v Celju „Narodni dom“

Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd. izvršujem točno in ceno

Za vsako delo, kakor tudi za pristnost blaga jamčim pismeno.

Bogato ilustrovane cenike razpošiljam na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Postrežba točna in poštena.

Svoji k svojim!

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

ZVEZDA TRGOVINA

Rotovška ulica 2 **CELJE** Rotovška ulica 2
priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, doku-
mentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Božični predmeti:

Barvani papir na eni strani

Barvani papir na dve strani

Svileni papir, barvan in bel

Zlati papir, gladek *

Srebrni papir, gladek *

Zlati papir, prešan *

Srebrni papir, prešan *

Zlata pena za orehe *

Šumeče zlato *

Podobice za jaslice *

Prtički za jaslice *

Božične dopisnice

Okraski za božično drevo *

Novoletne dopisnice

Pratike, dužinske in Blaznikove

Skladni koledar za l. 1906

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih čr-
tane, z eno ali dvema
kolonomi, v papir,
platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Oddjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo,
župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope,
hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnat vreče vseh velikosti po originalnih to-
varniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatnike izvršujejo
se v najkrajšem času

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami
od napriprostejših do najfinejših iz-
peljave.

Molitveniki za birmo, vez v raznih barvah.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Pismeni papir v kasetah in mapah.

Zavitki za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potreb-
ščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo
izjemne cene.

Priznano dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

Žužnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. pro-**
sinca 1905 pri zemljiških posojilih od pet na

štiri in tričetrt odstotke.

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih
Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot je
bila dosedaj **4%**.

(14) 50

Zvezna tiskarna

V zalogi ima in tiska v več barvah izdelane krasne **diplome**.
papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, podobice,
spovedne listke, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadružne knjižice, poročna naznanila,
napise za slavoške itd.; sploh izvršuje v kratkem času vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari okusno in ceno. —
Veleč. duhovščini, slavnemu učiteljstvu, župnijskim in občinskim uradom, krajnim šolskim svetom, posojilnicam ter
p. n. občinstvu se priporoča za vezavo knjig v priznano trpežni izpeljavi. — Za posojilnice, hranilnice in druge zavode
se izdelujejo hranilne knjižice ve-
zane v celo ali pol platno z zlatim
ali črnim tiskom po nizki ceni.
Vzorci vedno na razpolago. —
Postrežba točna. — Za mnogo-
brojna naročila se priporoča - - -

se priporoča častiti duhovščini, slavnemu učiteljstvu,
pisateljem in p. n. občinstvu za vsakovrstno izvrše-
vanje tiska od navadne do najmodernejske oblike. —
Ker je bogato založena z najmodernejšimi črkami
in okraski ter opremljena z motornim, oz. električnim
obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini.
— Dalje: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene

Zvezna knjigoveznica.

?

Kdor ima **hlode** (okrogelj les), jih lahko nemudoma proda po sledečih cenah:

Smrekove hlode 4 metre dolgosti in od 28 cm debelosti naprej, kubični čevlj.	30 krajcarjev.
Jelkove " 4 " " " " 28 " " " " " 28 "	"
Borove " 4 " " " " 28 " " " " " 26 "	"
Bukove " 4 " " " " 28 " " " " " 25 "	"
Hrastove hlode od 2 metra dolg. napr. in " 28 " " " " " 52 "	"
Hrastove frize (deščice) na kvadratni meter	98 "

vse postavljeno na kolodvor v Ljubljano.

Odpošiljatve in ponudbe nasloviti je na:

Parno žago in tovarno parketov v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47.

Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

Original
SINGER
Nähmaschinen
Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.
Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

Najprimernejša darila za godove,
birmo itd. so

Singerjevi
šivalni stroji
za domačo porabo in obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje
tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
moderne in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah
odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (152) — 74

Po ugodni ceni
prodam dve

hiši

na obeh je obrt; prva je gostilna, s 5 sobami, 1 kuhinjo, 2 kletima in z lepo njivo, gostilna je oddaljena 2 min. od kolodvora in pri glavni cesti. — Druga hiša je oddaljena 10 min. od kolodvora blizu glavne ceste v veliki vasi, kjer se stekajo ceste iz večih vasi skupaj. Obrt je z mešanim blagom, a toči se tudi vino, žganje, pivo. Obrt je s celim poslopjem, z lepim velikim vrtom; prodaja pa se tudi več zemljišča z lepim velikim kozolcem, a sprejme se tudi resna priženitev po Božiču; posestnica je 20 l. stara gospodična, marljiva za delo; dotični mora imeti nekaj gotovega denarja in naj bi bil izurjen obrtnik. — Naslov pove upravnistvo „Domovine“. (623) 2—2

Zmožen nadzornik akvizicijski

za južno Štajersko išče in nastavi se pri najboljših upeljanih avstrijskih zavarovalnih družbi za zavarovanje življenja pod jako ugodnimi pogoji.

Prijazne ponudbe pod 15305 Gradec, poste restante. (621) 2—2

Pri kneževem oskrbništvu v Konjicah
se iščeta
za oskrbovanje novih nasadov dva izšolana

vinčarja.

Eden od teh je lahko oženjen. Plača po dogovoru. Nastop službe s 1. februarjem 1906.

Oglasi se naj pošiljajo na
kneževu oskrbništvu v Konjice na Štajerskem.

Natakarica

na račun se sprejme v stalno službo, s stalno plačo in procenti. Biti mora tudi vsem hišnim delom vajena. Naslov pove upravnistvo „DOMOVINE“. (616) 4—3

Vsem posestnikom vinogradov!

Usojam si naznanjati da imam veliko zalogo suho cepljenih trt I. vrste naprodaj.

1. Enoletne: Laški rilček, Nemški rilček, Traminec, Rulandec in žlahtnina, cepljene na R. Portalis.
2. Dvoletne: Laški rilček, Beli burgundec in žlahtnina, cepljene na R. Portalis.

Cena: enoletnim 140 kron 1000 komadov.
dvoletnim 150 " " "

Cena se razume: postavljeno na kolodvor z zavrtkom vred.

Pošilja se le v od trtne uši okužene kraje.

Z velespoštovanjem (619) 3—2

Ant. Slodnjak, trtnar in posestnik
v Juršincih pri Ptuj.

Sprejemem izurjenega koncipijenta.

Ponudbe pismeno (617) 3—3

Dr. J. Vrečko, odvetnik, Celje.

Zavarovalnica za zavarovanje proti
ognju išče izurjene

3—2

potovalce.

Reflektanti naj svoje ponudbe oddajo administraciji lista pod br. (615)

Proda se

(613) 3—3

hiša s stolarno tik nove elektrarne na okrajni cesti v Poljčanah blizu železniške postaje. Natančnejša pojasnila glede cene in plačilnih pogojev daje Posojilnica v Slov. Bistrici.

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja v

AMERIKO!

Vsaki 14 dni vozijo
Trst-New-York (501) 10

parniki z dvema vijaki in brezžičnim brzojavom opremljeni,
10.000 ton noseči.

Pojasnila in vozni listi se dobijo pri zastopniku

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomšekove ulice 25.
Blížnji odhodi parnikov iz Trsta: PANNONIA 20. novembra 1905.
CARPATHIA 11. decembra 1905. SLAVONIA 1. januarja 1906.

KAVO, RIŽ, južno
sadje, poper, itd. in
OLJE vseh vrst pro-
daja na debelo le
trgovcem in industri-
jalnim podjetjem - - -

J. PIPAN & COMP.

Trst, Via Commerciale št. 5.

(586) 22—5 X X X

Tvrdba ustanovljena leta 1876.

SVOJI K SVOJIM!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba
na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta
Zagreba.

Ista zavaruje na Štajerskem, Kranjskem
in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke
proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje: Podružnica „Kro-
atiae“ v Trstu. (239) 26-16

Zastopniki se iščejo po večjih krajih: Kranjske, Štajerske in Koroške.

(511/a) 104—18

Priprave za valjanje
perila (valjarje), - -
pralne stroje, stroje
za izžemanje, omare
za led najboljše kon-
strukcije daje
— tvrdka —

S. Berger

Dunaj, I. Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto

GOZDI

pripravljeni za posekati
se lahko prodajo;
narediti je ponudbo na

Parno žago DEGHENGI

v Ljubljani cesta na Rudolfovo žel. št. 47.
Pisarna: Selenb. ulice št. 6.

(618) 10—2

Najboljše peči in štedilnike

vseh vrst, peči predpisane za šole, kakor
trajno gorljive irske peči, priporoča

trgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič, Celje

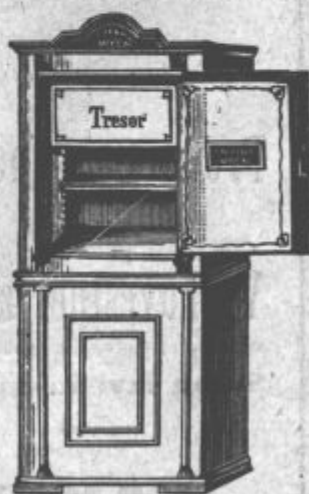
katera ima tudi samoprodajo H. L. Lattermannovih
peči za kurjavo z žaganjem.

V zalogi so krasna pečna okrilja in predpečniki, razne
novosti primerne za božična darila, kakor čajniki, brzo- in
samovari, mizice za cvetlice, drsalice i. t. d.

Prodajam zanesljive, proti ognju in vltomu varne blagajne
ceneje kakor bodisi katera hoče tovarna, — poljedeljske
stroje vseh vrst — posebno slamoreznice.

Zaloga nepremočljivih plaht za vozove in komate.

Najboljše umetno gnojilo, Tomaževa žlindra in kajnit.

Zdravstveni hlačniki

„Patent Mach“ * se dobivajo à
40, 65, 80, 120, 135, svileni 150, 180, za dečke 25, 35, 50, 60, svileni 90
v naslednjih prodajalnah:

Braslovce, Peperko Tom.
Celje, Puttan N.
Dobrna, Strasser Paul.
Gotovlje, Malgaj Fr.
Gornji grad, J. Božić.
Hrastnik, Bauerheim P.
Loka, Jakša Ivan
Mozirje, Žuža Fr. (386) 44—19

Nova cerkev, Artič Mih.
Polzela, Cizel Josip
Rečica, Konzumno društvo.
Zibika, Založnik J.
Št. Jurij ob J. ž., Kavčič M.
Št. Jurij ob T., Rizman M.
Št. Peter, Korun Fr.
Šmarje, Štupica Fr.

Šmarje, Löschnik Jan.
Teharje, Wengust Fr.
Trnovlje, Fazarine A.
Vrnsko, Schwentner K.
Vojnik, Zotti Fran.
Žusum, Gajšek Flor.

Prodajalne v drugih krajih daje c. kr. izkl. pr. tovar. za hlačnike Fr. Mach, Brno.

PRIPOROČA
VITITNICE
ZVEZNA TISKARNA

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih pušk

za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila ter jih točno in dobro izvršuje. — Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Slovenske ali nemške cenike na zahtevanje (255) zastonj in poštne prosto. 50—29

BOLESTNOM ZDRAVLJE, SLABOMU JAKOST.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

(369) 20—20

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta. **Pakraške kapljice:** Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 105, Slavonija.** Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K, 60 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K, 48 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 v, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K. Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolkosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slinice ter daje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča, (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 v; 4 originalne steklenice 5 K 80 v; 6 originalnih steklenic 8 K 20 v. Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu št. 105, Slavonija.

Potnikom v Ameriko v prevdarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkreajo, spremlja jih eden uradnikov do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zaupljivo na nas, in sprejel bode brezplačno najboljša pojasnila.

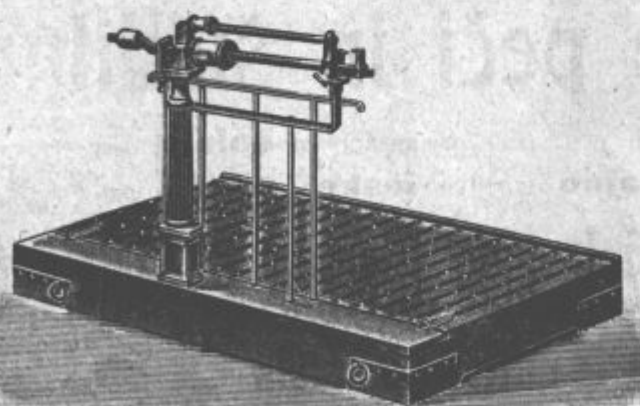
(449) 17—15

PELINKOVAC POKORNY

Reg. varst. znamka
Tek zbujajoči in okusni
pelinov liker
Od zdravnikov jako priporočan!
Dobiva se v tozadevnih
trgovinah, kavarnah itd.
Poskusni poštni zaboček 2/100
ali 4/100 litra à K 5.80 franko.
Del. družba liherne tovarne, POKORNY
ZAGREB, ustan. 1862.

Zastopnik za Maribor in okolico
Ivan Dernošek v Mariboru.

Različne tehtrice.

Štedilna ognjišča

izšla. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

Vsakovrstne vodovode,

kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

Izdelujem nove ter popravljam
tudi stare, bodisi decimalke,
premostne ali sploh vsake vrste
tehtrice.

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
tudi zidarska dela z jamstvom dobrega
izvršila.

bodisi iz studencev, vod-
njakov ali hidravličnimi
vidri, odkoder se voda lahko
poljubno napelje bodisi v

Prevzamem popolno napravo kopališč,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

Vsakovrstne železne ograje

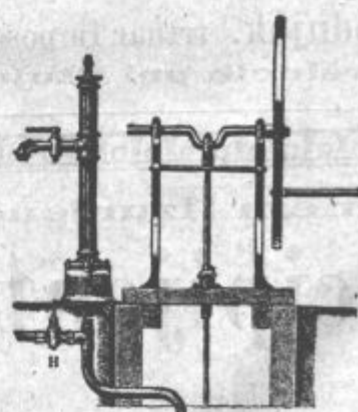
(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobova, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavno strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

IVAN REBEK, stavbeni in umetni ključalničar

Poljska ulica št. 14. ♦ CELJE ♦ Poljska ulica št. 14.

(154) 40—35